Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראשען | היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע מאג-צייטונג

Nr. 140/16140 | Łódź, Wtorek 18 czerwca 1929 r. | ז'בעטער יאהרגאנג | לאדז דינסטאג י' סיון תרפ"ט | Nr. 140 16140

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71

אויסערן-מיניסטער זאלעסקי וועגען די זיצונגען אין פעלקער-ליגע-ראט

מאדריד, 17 (ספ. טעל.) אויף דער איינ-לאדונג פון דער שפאנישער רעגירונג, האט דער פוילישער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי נאכ'ן פער-ענדיגען די זיצונגען פון פעלקער-ליגע-ראט פער-לאזט מאדריד און איז געפאהרען צו בעזוכען די אויסשטעלונגען אין סעוויל און בארצעלאנע.

פאר'ן אפפאהרען האט מיניסטער זאלעסקי פאר א פוילישען זשורנאליסט איך אזא אופן אפגעשאצט די טעטיגקייט פון דער לעצטער זיצונג פון פעלקער-ליגע-ראט:

די לעצטע זיצונג פון ראט האט נישט געהאט צו ערלעדיגען קיין שום בעזונדער וויכטיגע ענינים א חוץ דעם ענין וועגען דער מינדערהייטען-פראצעדור. דער ענין, וועלכער איז שטארק צופלאגען געווארען, האט זיך פערענדיגט מיט דעם, וואס אין דער פראצעדור זענען געמאכט געווארען א פאר ענדערונגען, וועלכע וועלען אבער נישט האבען קיין וויכטיגע בעדייטונג. מיט דעם האט דער ראט אונטערגעשטראכען, אז די איצטיגע פראצע-דור פון ערלעדיגען די ענינים פון די נאציאנאלע מינדערהייטען איז די פאסיגסטע און בעקוועמסטע.

בערלין, 17 (אטע) ווי ס'טיילט מיט די היגע פרעסע האט מיניסטער שטרעזעמאן פערלאזט היינט מאדריד און איז אוועקגעפאהרען אויף דער אויסשטעלונג קיין בארצעלאנע. דינסטאג זאל ער בעזוכען פאריז, וואו ער וועט אפהאלטען א גע-שפרעך מיט בריאנע און אפשר אויך מיט פואנקארע.

„פאסישע צייטונג" האלט, אז צוליב דעם קורצען אויפענטהאלט אין בערלין, וואס וועט דויערן איין טאג, וועט שטרעזעמאן נישט קענען אנ-הויבען די אונטערהאנדלונגען וועגען א נייער רע-פאראציע קאנפערענץ, אין וועלכער ס'זאל אנטייל נעהמען דער נייער ענגלישער פרעמיער מאקדאנאלד.

אויף וועלכען ס'האט זיי אויפגענומען דער האנ-דעלס-מיניסטער קוויאטקאווסקי. אין אווענט איז אין דער פראנצויזיש-פוילישע האנדעלס קאמער איינגעארדענט געווארען א באנקעט.

פערטיילונג פון די מאנדאטען צום ציוניסטישען קאנגרעס, לויט בעזונדערע וואהל-קרייזען

ווארשא, 17 (טעלעפאניש) נעכטען איז פאר-געקומען א זיצונג פון דער הויפט וואהל-קאמיסיע צום קאנגרעס. די זיצונג איז געווען זעהר א שטור-מישע.

א שטארקער און פערביטערטער קאמף האט זיך צושפילט ארום דער פראגע וועגען דער פער-טיילונג פון די מאנדאטען אויף די בעזונדערע וואהל-קרייזען. ענדליך איז אנגענומען געווארען די פאל-גענדע פערטיילונג:

ווארשאווער וואיעוואדזטווע בעקומט 7 מאנ-דאטען; לאדזער וואיעוואדזטווע — 6; קיעלצער און לובלינער וואיעוואדזטוועס — 7; וואהלין-פא-לעסיע — 5; נאוואגרודעק-ביאליסטאק — 5.

אורטייל אינ'ם יאקובאווסקי פראצעס

בערלין, 17 (אטע) פון נייסטערליץ טיילט מען מיט, אז היינט ביטאג איז ארויסגעטראגען געווארען דער אורטייל אינ'ם יאקובאווסקי-פרא-צעס. אויגוסט נאגענס איז פאר פאלש שווערען פער'משפט געווארען אויף אנדערטהאלבען יאהר טורמע און פאר'ן ערמארדען דאס קינד אויף טויט-שטראף.

אויגוסטס ברודער פריץ, וועלכער בעת'ן אויס-פיהרען דעם פערברעכען געווען מינדעריעהריג איז פער'משפט געווארען אויף 4 יאהר און 3 חדשים טורמע פאר'ן מארד און אויף א האלב יאהר פאר פאלש שווערען.

די מוטער קעלער איז פער'משפט געווארען פאר פאלש שווערען אויף 9 יאהר שווערע טורמע.

בנוגע יאקובאווסקי האט דאס געריכט נישט ארויסגעטראגען קיין שום אורטייל און נאר אין די מאטיוועס פון אורטייל ווערט דערמאהנט, אז יאקו-באווסקי'ס שולד איז נישט דערוויזען געווארען.

פראנצויזישע ווירטשאפטליכע מיסיע אנגעקומען קיין ווארשא

ווארשא, 17 (טעלעפאניש) די פראנצויזי-ווירטשאפטס-מיסיע איז היינט אנגעקומען קיין ווארשא. די מיסיע איז געווען אויף דער פוזנער אויסשטעלונג און איז נאכן בעזוכען די דאמבראווער קויהלען-גרובער געקומען א הער אונטער דער אנפירונג פון פראנצויזישען געזאנטען נולא.

די מיסיע האט אויפגענומען דער וויצע אוי-סערן מיניסטער ד"ר וויסאצקי. פארמיטאג איז פאר דער מיסיע איינגעארדענט געווארען א פריהשטיק,

בריף פון פוזנער קהלה צום מאגיסטראט וועגען די געשעהענישען אין פוזען

פוזען, 17 (טעלעפאניש) די פערוואלטונג פון דער יודישער קהלה אין פוזען האט זיך גע-ווענדעט צום פוזנער שטאט-פרעזידענט ראטאיסקי מיט א בריף, וועלכער האט אונגעפעהר פאלגענדען אינהאלט:

„ווי אייך איז בעוואוסט, האט די יודישע קהלה אין פוזען איבערגעלעבט שווערע געשעהענישען, מען האט געבראכען שויבען פון אונזערע קהלה-גע-ביידעס, מען האט דעמאלירט אונזער סינאגאגע, מען האט געהאקט שויבען אין די יודישע געשעפטען, מיט איין ווארט, מען האט געבראכט שארען פוילענס נאמען סיי אין לאנד און סיי אין אויסלאנד.

מיט אונגעדולד האבען מיר ערווארט מצד דעם מאגיסטראט פון פוזען, וואו די טרויעריגע געשעה-ענישען האבען זיך אפגעשפילט, אן אויסדרוק פון מיטגעפיהל. דאס איז אבער נישט געשעהען.

מיר ערלויבען זיך דעריבער ווידער צו שיקען דעם היינטיגען בריף, וועלכער וועט אפשר ארויס-רופען מצד דעם שטאט-פרעזידענט די ערווארטעטע מיטגעפיהל-אויסדריקען.

ווי מיר דערוויסען זיך האט דער פוזנער מא-גיסטראט בעשלאסען אריינצושטעלען די אויסגע-האקטע שויבען אין די יודישע אינסטיטוציעס אויפ'ן רעכנונג פון מאגיסטראט.

רעזולטאטען פון די וואהלען צום שטאט-ראט אין לובלין

לובלין, (טעלעפאניש) בעת די וואהלען צום שטאט-ראט האבען זיך בעטייליגט קוים 50-60 פראצ. פון דער בעפעלקערונג. די ליסטע פון פ.פ.ס. לעוויצע איז קאנפיסקירט געווארען פונ-דעסטוועגען איז אויף איהר אפגעגעבען געווארען קרוב צו 7,000 שטימען.

לויט דער פראוויזארישער אויסרעכנונג וועלען די מאנדאטען פערטיילט ווערען אויף פאלגענ-דען אופן: פ.פ.ס. 4; ב.ב. 8 מאנד.; כ.ד. און נ.ד. (צוזאמען אויף איין ליסטע) 11 מאנדאטען בונד 8 מאנד. פועלי-ציון 1 מאנד. אגודה 3. ציו-ניסטען 3. יודישער ווירטשאפטס בלאק און סאל-קיסטען צו 1 מאנדאט.

זוז פון פשיבישעווסקי רעקטאר פון מאסקווער קאנסערוואטאריום

מאסקווא, 17 (ספ טעל.) דער פראפעסארן ראט פון מאסקווער קאנסערוואטאריום האט אויס-געוועהלט אלס רעקטאר פון קאנסערוואטאריום ב. פשיבישעווסקי, א זוהן פונ'ם בעקאנטען פוילישען שריפטשטעלער סטאניסלאוו פשיבישעווסקי

ב. פשיבישעווסקי איז אין 1919 י. אריינ-געטראטען אלס פרייוויליגער אין דער רויטער אר-מעי און איז זייט דאן אן אקטיווער קאמוניסט.

די לויה פון אדוו. עטינגער

ווארשא, 17 (טעלעפאניש) היינט איז פארגעקומען די לויה פון אדוו. הערמאן עטינגער. אין דער לויה האט זיך בעטייליגט דער יוסטיץ-מיניסטער צאר, אלע אדוואקאטען. ביים אפענעם קבר האבען געהאלטען רעדעס דער גצוו. יוסטיץ-יניסטער רימאוויטש. נאוואדווארסקי א. אנד.

די רעדנער האבען געוויינט רעדענדיג.

דזשומע אין עגיפטען

קאירא, 17 (ספ. טעל.) אין נאאנץ עגיפ-טען האט זיך לעצטענס אנגעהויבען שטארק פער-שפרייטען די דזשומע. פון א רייה פונקטען ווערט מיטגעטיילט וועגען נייע פאלען פון דער קראנק-הייט.

אפגעברענט א יודיש שטעטל

קאוונא, 17 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דאס שטעטל גראוויש נאהנט פון שאוולי האט אפגע-ברענט. 80 יודישע משפחות זענען געבליבען דאכלאז און אהן פרנסה.

PEPEGE דאמען= און הערען= גומי=מאנטלען

די נייעסטע זאכען, ווי אויך

ספארטאווע און לודאווע שיך

צו פאבריקס-פרייזען צו בעקומען ביי דער פירמע

O. BERGER i D. FLATTO

נאוואמיעסקא 3 אין הויף געוועלב נומער 32

Dr. DONCHIN

מאניושקי 1, טעלעפאן 9-97

ספעציאל-ארצט פאר אויגענקראנקהייטען

נעמט אן טעגליך פון 10—1 מיטאג און 4—7 נ.מ.

זונטאג פון 10 ביז 1 ביי טאג.

מזל-טוב אונזער ברודער און שוועגערין צו דער

התונה פון זייער ליבע טאכטער

צביה לאה זאנענבערג

מיט ה' קלמן זיסער (אזארקאוו)

וואס קומט היינט פאר, ווינשט אז די פעראייניגונג

פון די צוויי משפחות זאל ברענגען א נחת פאר ביידע

עלטערן און פאר'ן יונגען פ.ר זאל עס זיין א קשר

של קיימא. פנחס זאנענבערג און הויזגעזונד.

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11.

טעל. 84-72

ישטם פון 8—8 אוונט

עבער

מאטינאוע

ווערן אנגענומען

צו ביליגע פרייזן

נארדמאן ציגעלן 29.

צו דער עפענטליכקייט!

דערמיט מאך איך עפענטליך בעקאנט, אז קומענדיג צו

ה' אבוכאווסקי, פאביאניץ, פלאץ דאמבראווסקי 8

איינקאסירען א פראטעסט פון 67 זל. געווען צאהלבאר דעם 27/4 ד. י., איז ער מיך בעפאלען און געשלאגען אזוי, אז כ'בין געווען געצוואונגען צו אינטערווענירען ביי דער פאליציי. זאל די עפענטליכקייט משפט'ן אזא סוחר, וועלכער דערלויבט זיך אויף אזעלכע מיאוס'ע און נידריגע מעשים. די סוחרישע קרייזען וועלען זיכער די דאזיגע האנדלונג בעהמען אין אכט.

פירמע „ספארט"

ל. סרעבנאגורא, נארוטאוויטשא 18.

7985

יודען!!! קויפט היינט די אפצייכנונגען לטובת דער נאכט=פאנאמאוויע ביי „לינת הצדק"

מאקדאנאלד לאזט אריין טראצקין קיין ענגלאנד

וויען, 17 (א.ס.ע) מען טיילט אונז מיט פון קאנסטאנטינאפאל, אז טראצקי האט בעקומען פון מאקדאנאלד'ן אַן ערלויבניש צו קומען קיין ענגלאנד.

ווער איז ענגלישער וויצע-קאלאניען-מיניסטער

לאנדאן. (יט״א) אלס פארלאמענטארישער אונטערשטאאטס-סעקרעטאר פון קאלאניעס אין דער ענגלישער רעגירונג איז בעשטימט געווארען רעפ. וויליאם לון. היות דער קאלאניען-מיניסטער סידניי, געהט אריבער אין לארדען-הויז, וועט די גאנצע קאלאניאל-פאליטיק פאלען אויף דעם אונטער-שטאאטס-סעקרעטאר, וועלכער וועט אויך אין אלע קאלאניאל-פראגען ארויסטרעטען פאר'ן פארלאמענט. אלס אונטערשטאאטס-סעקרעטאר פאר דאמיניעס איז, ווי בעקאנט, בעשטימט געווארען, אַרטור פאנסאנבי, וועלכער האט אין דער ערשטער אַרבייטער רעגירונג פערנומען דעם אמט פון אונטער-שטאאטס-סעקרעטאר פאר אויסערן-ענינים.

יודישער מיטגליד אין דער ענגלישער ארבייטער-רעגירונג

לאנדאן. (יט״א) אלס פינאנסען-סעקרעטאר אין מלחמה-מיניסטעריום איז נאמינירט געווארען רעפ. עמנואל שינוועל פון דער לייבאר-פארטיי. רעפ. שינוועל איז געבוירען ביי יודישע עלטערן אין ווייטשעפעל. זייט א רייהע יאהרען וואוינט ער אין גלאזגאוו.

5 יודען געוועהלט אין דרום אפריקאנישען פארלאמענט

יאהאניסבורג, 17 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אין הגען פארלאמענט זענען ביז די איצטיגע וואהלען געוועהלט געווארען 5 יודען.

לאנדאן, (ט. אי.) די ענטגילטיגע רעזולטאטען פון די וואהלען אין דרום-אפריקאנישען פארלאמענט בעשטעטיגען, אז גענעראל הערצאג האט בעקומען א מערהייט פון 6 מאנדאטען איבער אלע פארטייען.

בערלינער יודישע קהלה און די „דזשוּאיש אייזשענסי״

בערלין. (יט״א) אוי פרער לעצטער זיצונג פון דער בערלינער קהלה-פערוואלטונג האט דאס קהלה-פרעזידיום מיטגעטיילט, אז עס איז בעשלאסען געווארען צו רעלעגירען אין איניציאטיוו-קאמיטעט פאר דער „יודישער אגענץ״ אין דייטשלאנד צוויי פארשטעהער פון קהלה-ראט. געגען דעם ראזינגען בעשלוס זענען ארויסגעטרעטען די פארשטעהער פון די ליבעראלען, וועלכע האבען אויך פערלאזען די זיצונג, אזוי אז די פערזאמלונג איז געוואהען דעקאמפלעטירט און דער בעשלוס פון פרעזידיום האט נישט געקענט געשטעלט ווערען צו אבשטימונג. די פראגע וועט ארויפגעטראגען ווערען אויף דער נעכסטער זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג.

טראגישער אומגליק מיט א יודישען דאקטאר

ראנציג. (יט״א) דער היגער יודישער מעדיצינער דר. וואלטער ראזענטהאל, האט ביים אוועקשניידען א קליינע וואונד ביי זיין אייגענעם קינד, מיט דעם מעסער זיך זעלבסט צוקראצט. נישט קוקענדיג אויף די באלד-אנגענומענע פערהיטונגס-מיטלען האט דר. ראזענטהאל בעקומען א בלוט-פערגיפטונג און מען האט איהם געמוזט אמפוטירען זיין רעכטע האנד.

געפונען א סקעלעט פון פאר 2000 יאהר

מאלמע, 17 (ספ. טעל.) אויפן אינזעל שאטלאנד איז אויסגעגראבען געווארען א מערקווירדיגע זאך אין א לודקע פון אן אייכענבוים אויסגעדלובעט פון 2 מיט א האלבען מעטער לענג האט מען געפונען א סקעלעט פון א מענשען און לעבען סקעלעט א בראנז-שווערד.

מען שאצט די עלטער פון דעם אויסגעגראבענעם אויף 2000 יאהר.

סיים=מארשאלעק דאשינסקי און עמיל וואנדערוועלדע

אויף דער קאנפערענץ פאר'ן ארבייטענדען א״י

ווארשא. 17 (יט״א טעלעפאניש).

די אי ארבייטער-טוער די ה״ה בן-צבי און שפרינצאק האבען בעזוכט דעם סיים-מארשאלעק דאשינסקי און מיט איהם אפגעהאלטען א לענגערער קאנפערענץ וועגען דער בעפארשטעהענדער קאנפערענץ פאר'ן ארבייטענדען א״י. ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז מארשאלעק דאשינסקי איז גוט אינפארמירט וועגען די ענינים פון א״י אויפבוי און אינטערעסירט זיך אין די פראגען פון ארבייטענדען ארץ-ישראל.

ווי מיר דערוויסען זיך איז שוין אויף זיכער בעוואוסט, אז וואנדערוועלדע וועט זיך בעטייליגען אין דער קאנפערענץ פאר'ן ארבייטענדען ארץ-ישראל, וועלכע וועט זיך עפענען שבת ר. 22 ה. ח. צו דער קאנפערענץ ווערען ערווארט 600 רעלעגאטען פון גאנץ פוילען.

וואנדערוועלדע טרעט=אויף אויף א ציוניסטישער פארזאמלונג וועגען ארץ-ישראל

ווארשא. 17 (יט״א טעלעפאניש).

היינט איז אנגעקומען דער געוועזענער אויסערן מיניסטער פון בעלגיען, דער סאציאליסטישער פיהרער עמיל וואנדערוועלדע מיט זיין פרוי ד״ר וואנדערוועלדע. זיי זענען פערפאהרען אין דער געבייודע פון סיים, וואו זיי וועלען וואוינען. צווישען די פיל אנדערע האבען אין נאמען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע געמאכט וואנדערוועלדע'ן א בעזוך רעפ. פארבשטיין, רעפ. גרינבוים און לעאן לעוויטא. די רעלעגאציע האט איינגעלאדען וואנדערוועלדען אויף א מיטינג וועגען א״י, וועלכער וועט איינגעארדענט דעם קומענדיגען מאנטאג. וואנדערוועלדע האט די איינלאדונג אנגענומען.

פראגע וועגן מינדערהייטס=שולען אין רומענישען פארלאמענט

בוקארעשט. (יט״א) אין צוזאמענהאנג מיט דעם יט״א-אינטערוויו פון פרעמיער-מיניסטער מאניו האט דער סאציאל-דעמאקראטישער דעפוטאט דר. פיסטינער (בונד) געמאכט פאלגענדע אנפראגע אויף דער לעצטער פארלאמענט-זיצונג.

דער פרעמיער-מיניסטער האט געגעבען דעם דירעקטאר פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור ה' יעקב לאנדוי אן אינטערוויו אין וועלכען ער האט ערקלערט: „מיר קאנען נישט נעמען אויף זיך די אויסהאלטונג פון די מינדערהייטס-שולען די שולען פון דער מלוכה זענען אפען פאר יעדען אין די מלוכה-שולען קאנען די עלטערן אויף זייער חשבון לערנען זייערע קינדער זייער רעליגיע. די מינדערהייטס-שולען אונטערשיידען זיך פון די מלוכה-שולען דורך דער אונטעריכטס-שפראך״.

די דאזיגע ערקלערונג קאן אויסגעטייטשט ווערען אין דעם זין, אז די מלוכה וועט זיך בענוגענען מיט סובסידירען די שוין עקזיסטירענדע פריוואט-שולען פון די מינדערהייטען, און אז זי וועט נישט גרינדען קיין מלוכה-שולען פאר די מינדערהייטען, ווי עס פאדערט דאס ארטיקעל 7 פון בילדונגס-געזעץ. פרעג איך דעם פרעמיער-מיניסטער, צו די רעגירונג האט בדעה צו גרינדען מינדערהייטס-שולען, ווי עס פאדערט דאס געזעץ״?

בוקארעשט, 17 (י.ט.א טעלעגראפיש) דאס בילדונגס-מיניסטעריום האט אסיגנירט פאר די מינדערהייטס-שולען 25 מיליאן לעי. די עגזאמענס אין די מינדערהייטס-שולען דארפען פארקומען אין דער אונטעריכטס שפראך, געאגראפיע און געשיכטע — אין רומעניש.

פון יודישען קאאפעראטיווען לעבען

ווארשא, (יט״א) דעם 30-טען ה. ח. וועט פארקומען אין ווארשא דער אלגעמיינער צוזאמענפאהר פון פערבאנד פון די יודישע קאאפעראטיווע געזעלשאפטען אין פוילען. דער צוזאמענפאהר ווערט צונויפגערופען דורכ'ן דירעקטאריום פון פערבאנד, וואס איז געוועהלט געווארען אויפ'ן לעצטען צוזאמענפאהר און האט בעקומען אויסערגעוועהנליכע פולמאכטען צו ענדערען דעם פערבאנדס-סטאטוט ווי בכלל דעם גאנצען ארגאניזאציאנעלען בוי פון קאאפעראטיווען-פערבאנד.

דער דירעקטאריום האט שוין אויסגעפערטיגט א נייעם סטאטוט, וועלכער זעהט פאר פאלגענדע גרונדלאגען: יעדע 3 יאהר קומט זיך צונויף דער קאאפעראטיווער קאנגרעס, אין וועלכען עס נעהמען אנטייל פארשטעהער פון אלע קאאפעראטיווען, דער קאנגרעס וועט זיך פערנעהמען מיט די אלגעמיינע קאאפעראטיווע פראבלעמען און וועט אנצייכענען די ריכטליניען פאר דער ווייטערער טעטיגקייט. יעדע צוויי יאהר וועט פארקומען א צוזאמענפאהר פון בעפולמעכטיגטע פון אלע קאאפעראטיווען, די צאהל רעלעגאטען צום צוזאמענפאהר ראַרף בעטרעפען נישט מעהר ווי הונדערט, געוועהלטע אויף ספעציעל-גערופענע ראיאן-צוזאמענפאהרען לויט די וואיעוואדשאפטען און לויט די בעזונדערע קאאפעראטיוו-טיפען. דער צוזאמענפאהר פון די בעפולמעכטיגטע וועהלט דעם ראט פון פערבאנד, שטעלט פעסט דעם בודזשעט, רעגולירט וועגען אלע לויפענדע ענינים פון דער קאאפעראטיווער בעוועגונג אויפ'ן סמך פון די אנגעבענע בעריכטען א.א.וו.

וונטאג, דעם 23-טען ה. ח. וועלען אין גאנצען לאנד פארקומען ראיאן-קאנפערענצען אויף וועהלען בעפולמעכטיגטע צום הייריגען צוזאמענפאהר.

אין פאל ווען דער סטאטוט וועט אין משך פון דער נאהענטסטער צייט בעשטעטיגט ווערען, וועט גלייך פארקומען דער צוזאמענפאהר פון די בעפולמעכטיגטע. אין געגענטייל וועט דעם 30-טען ה. ח. אפגעהאלטען ווערען דער לאנדעס-צוזאמענפאהר אויפ'ן גרונד פון ביז-איצטיגען סטאטוט, צו אין פארשטעהער פון יעדער קאאפעראטיוו.

— ווי מיר דערוויסען זיך, האבען די ראיאן-קאמיטעטען פון די יודישע קאאפעראטיווען אין ווארשא און לובלין בעשלאסען זיך ווענדען צום דירעקטאריאט, וועלכער האט דורכגעפיהרט די סאנאציע אין דער באנק פאר קאאפעראטיווען און אין דער גאנצער יודישער קאאפעראטיווער בעוועגונג, ער זאל זיין קארענץ, וואס ענדיגט זיך דעם 30-טען יוני פערלענגערען אויף אן אונבעשטימטער צייט.

אינטערנאציאנאלער היים פאר פרויען וואנדערער אין דאנציג

דאנציג, 17 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די יודישע, קאטוילישע און עוואנגעלישע פרויען-פערבאנדען האבען בעשלאסען אנצוהויבען אן אלגעמיינע זאמעל-אקציע אויף צו שאפען אין דאנציג אן אינטערנאציאנאלע היים פאר פרויען וואנדערער.

אראבער בעפאלען יודישע בעזוכער פון דער מערת-המכפלה

ירושלים. (יט״א) די יודישע בעזוכער פון מערת-המכפלה בעקלאגען זיך אויף די בסדר'דיגע אנפאלען אויף זיי מצד די יונגע אראבער. אין ועד אלאומי איז אריינגעפלאסען א רייהע פראטעסטען מצד פיל יודישע בעזוכער פון דער מערת-המכפלה געגען די יונגע אראבער-אנפאלער. דער ועד-הלאומי האט דערויף אויפגעפאדערט אונטערצונעהמען אן אקציע צו שיצען די יודישע בעזוכער פון די מערת-המכפלה. מען שטעלט פעסט, אז די צאהל פון די יודישע בעזוכער איז געווארען ערגער זייט די צאהל יודישע פאליציאנטען ביי דער מערה איז רעדוצירט געווארען פון זעקס אויף צוויי.

ווי זענען בעפרייט געווארען די רוסישע ציוניסטען

ירושלים. (יט״א) אין צוזאמענהאנג מיט דעם מאסקווער מיטטיילונג, אז די סאוויעטישע רעגירונג האט בעפרייט 150 ציוניסטען, האט דער ארץ-ישראל'דיגער הילפס-קאמיטעט פאר געפאנגענע רוסישע ציוניסטען פערעפענטליכט אן ערקלערונג, אין וועלכען עס ווערט געזאגט, אז די „אזוי-גערופענע בעפרייאונג״ בעדייט נישט וועלכער עס איז ענדערונג אין דער האלטונג פון דער סאוויעטישער-מאכט לגבי די ציוניסטען. דאס רוב פון די כלומרשט בעפרייטע זענען נאכ'ן אפקומען די דריי-יעהריגע רעפארמירונגס-שטראף נישט געגעבען בעפרייט געווארען, נאר עס זענען זיי בעשטימט געווארען נייע אייפענטהאלט פלעצער אין מעהר קולטורעלע צענטרען פון מיטעל-רוסלאנד. בלויז ארבייטער-אינוואלידען האבען בעקומען פולשטענדיגע פרייהייט.

וואהלען צום ראט פון קראנקען-קאסע אין פאביאניץ

פאביאניץ, 17 (טעלעפאניש) זונטאג זענען אין לאסקער קרייז פארגעקומען וואהלען צום ראט פון דער קרייז-קראנקען-קאסע אין פאביאניץ. בעת די וואהלען האבען געשטימט 5556 פערזיכערטע (37 פראצ.) און 964 ארבייטס-געבער. ס'זענען אויסגעוועהלט געווארען: פון דער דייטשער ארבייטס פארטיי — 1, פ.פ.ס. 3, (פריהער 2) פ.פ.ס. פראקציע — 1; קאמוניסטען — 14 (פריהער 5), לינקע נ.פ״ר — 6 (פריהער 8) לינקע פועלי ציון — 1.; כ. ד. 3 (פריהער 7) „פאלסקא פראצא״ — 1.

מצד די ארבייטסגעבער זענען געוועהלט געווארען: זעלאווער פאבריקאנטען — 2; גרויס אינדוסטריעלער — 4; סאנאציע — 2; יודישע סוחרים און פאבריקאנטען — 7;

Dr. med.

S. Heinrich

ספעציאליסט פאר
קינדער= און אינערליכע קראנקהייטען
עמפפאנגט אין **זשאכאוויץ**
ווילא סאקאלאווסקי ביי דער באהן-כטאציע

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעץ.
גאסטראלען פון בעריהמטער סוברעטין
און געזאנגס-ליבהאבער

ווירא קאניעווסקא
און פאול ברייטמאן
מיט'ן אנטייל פון מאקס ברין.
היינט, דינסטאג, דעם 18-טן, 9 אין אוונד-די אין לאדז בעליבטע פיעסע
„דער זיסער חלום״
אין 3 אקטען פון י. קאליך. ראל יאנקעלע-וו. קאניעווסקא, מענדל-פ. ברייטמאן.
צום שלוס: א קאנצערט.
ס'נעמט אנטייל (לויט א. ב.) פרויען: בעזמאן, באריסאווא, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן, קארעני, קאמפאניעץ. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, מאסקאוו, נייהויז, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעץ, ראבינאוויטש, ראקאוו.
אדמיניסטראטאר: מ. ארנוואלד. מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן.
בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען אין פילהארמאניע-קאסע.
אנאנס!!! די נאהנסטע פרעמיערע „רייזעלע פון יאפאן״

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעץ.
היינט, דינסטאג, 9 אין אוונד ווערט געגעבען לטובת א וואוילטעטיגען צוועק
(וואס איז בעשפילט געווארען אין לאדז דורך מאלי פיקאן)
„יאנקעלע״
„יאנקעלע״—ווירא קאניעווסקא
ראל „מענדל״ — פאול ברייטמאן.
צום שלוס: א גרויסער קאנצערט מיט'ן אנטייל פון גאנצען אנסאמבל.
בילעטען צו בעקומען אין טאג פון דער פארשטעלונג ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

18 יוני 1929

„נייער פאָלקסבלאַט"

18 יוני 1929

דער דייטשער געלד־שידוך מיט'ן מערב־קאַפּיטאַל

ווי מאָדנע עס זאָל נישט קלינגען, אָבער די דערגרייכטע פערשטענדיגונג צווישען די קאַפּיטאַליסטישע מלוכות פון דער מלחמה און דייטשלאַנד האָט נישט אַרויסגערופען קיין התפּעלות אין צוויי לענדער וואָס וועלטען ווען זיי זענען אַזוי איינינג אין זייער שטעלונג. דאָס איז פּוילען און דער ראַטען־פערבאַנד.

פּוילען, — איז צוליב די בעקאַנטע סיבות, וואָס די ענטשטריקונגס־פּראָבלעם איז נישט גענוג געמאַכט געוואָרען אָפּהענגיג פון דער זיכערהייט. אפילו אויב מען זאָל אָננעמען, אַז פאַר דער עוואַקואַציע פון ריינלאַנד־געביט וועט דייטשלאַנד גענוג טייער בעצאָהלען, איז עס נישט פאַר פּוילען וויכטיג. וועגען דעם גיט מען זיך גאַנץ גענוג אָפּ אַ דין־וחשבון. פּוילען איז אייפערזיכטיג צו פראַנקרייך.

די שטעלונג פון ראַטען־פערבאַנד געפינען מיר אין איינעם פון די לעצטע נומערן פון „עמעס" וואו מען שרייבט אַ לייט־אַרטיקעל. דער ראַטען־פערבאַנד ווידער איז אייפערזיכטיג צו דייטשלאַנד.

נישט זעקס וואָכען — לייענען מיר דאָרטען — ווי מען האָט גערעכענט, נאָר אַרום 4 חדשים האָט געדויערט די פּאַריזער קאָנפערענץ מכוח די דייטשע רעפּאַראַציעס. דאָס האָבען איז קענטיק געווען נישט אַזוי לייכט. דער גענויער טעקסט פון די אָפּמאַכען איז נאָך נישט אָפּגעדרוקט. מען דערוואַרט איהם די טעג. מיר וויסען אָבער שוין אומגעפעהר, אַז מיט גרויסע יסורים און מאַטערנישע איז דערגרייכט געוואָרען אַן אָפּמאַך צווישען די עקספּערטען. די רעזולטאַטען וועלען מצד די עקספּערטען פאָרגעלייגט ווערען זייערע מלוכות, און מען דאַרף גלויבען, אַז די מלוכות וועלען די אָנגענומענע בעשלוסען בעשטעטיגען.

וואָס האָט מען דערגרייכט?

קודם־כל האָט מען פעסטגעשטעלט די צאָהל יאָהרען און די סומע, וויפיל דייטשלאַנד דאַרף צאָהלען. דער חשבון איז אַזאַ: דייטשלאַנד דאַרף צאָהלען 59 יאָהר, ד. ה. ביז 1988. די ערשטע 37 יאָהר צאָהלט דייטשלאַנד אַרום 2 מיליאַרד מאַרק יעדעס יאָהר, צוזאַמען, אַלזאָ, אַרום 75 מיליאַרד מאַרק. דאָס דאָזיגע געלד גייט אויף דעקען די היזקות, וואָס די אַנטאַנטע־מלוכות האָבען געליטען בשעת דער מלחמה, און צווייטענס, אויף צאָהלען די אַנטאַנטע־חובות. די לעצטע 22 יאָהר וועט דייטשלאַנד בעוואָרענען די חובות, וואָס די אַנטאַנטע־מלוכות האָבען צו צאָהלען אין אַמעריקאַ. דאָס איז דער קורצער סך־הכל פון די לאַנגע דיבורים אין פּאַריז.

פאַר דער פּאַריזער קאָנפערענץ איז געשטאַנען אַ שווערע, ריכטיגער, אַ רייהע שווערע אויפגאַבען. ערשטענס, האָט מען געדאַרפט בעוואָרענען דעם אַמעריקאַנער באַלעבאָס, צווייטענס, האָט מען געדאַרפט בערוהיגען פראַנקרייך און בעלגיען, און דריטענס, האָט מען געדאַרפט שטאַרק אַכטונג געבען, אַז די בעשלוסען זאָלען נישט פיהרען צו אַ פערצווייפלונג די דייטשע פאָלקס־מאַסען.

האָט מען עס דערגרייכט? נאַטירליך, נישט.

דייטשלאַנד דאַרף צאָהלען אַרום צוויי מיליאַרד יעהרליך, אַ סומע, וועלכע זי דאַרף צונויפקלייבען אין לאַנד גופא. דאָס איז מעגליך נאָר דורך העכערע שטייערען, העכערע שטייערען פיהרען צו יקרות, יקרות אין לאַנד פיהרט צו העכערען אַרבייטס־לוין.

די דייטשע קאַפּיטאַליסטען האָבען זיך גראָד אין דער לעצטער צייט פערמאָסטען צו בעראַובען די דייטשע אַרבייטער און צו פערקלענערען די צאָהלונגען פאַר סאָציאַלע פערזיכערונג. דער דייטשער אַרבייטער האָט די לעצטע יאָהרען געפיהרט און פיהרט איצט אַ ביטערען קאַמף פאַר זיין אַרבייטס־לוין. מען דאַרף זיך פאָרשטעלען, אַז אַזוי לייכט וועלען די דייטשע קאַפּיטאַליסטען דעם לוין נישט העכערען, און דאָס לעבען וועט אָבער יעדען טאָג טייערער ווערען. עס וועלען געשאַפען ווערען בעדינגונגען, ביי וועלכע דער קלאַסען־קאַמף פונ'ם פּראָלעטאַריאַט מוז און וועט פערשטאַרקט און פערטיפט ווערען.

געהעכערטער לוין בעדייט אָבער צוגלייך פערטייערונג פון די פאַבריצירטע פּראָדוקטען. אַזוי ווי אין לאַנד גופא וועט דייטשלאַנד נישט קאָנען שאַפען דאָס נויטיגע געלד פאַר די צאָהלונגען, וועט דייטשלאַנד מוזען פיהרען אַ קאַמף פאַר אויסלענדישע מערק. שוין בשעת דער פּאַריזער קאָנפערענץ האָט די דייטשע דעלעגאַציע געשטעלט די פאָדערונג מכוח אומקעהרען איהר די קאָלאָניעס, „וואָס מען האָט אָפּגענומען לויט דעם ווערסאַילער אָפּמאַך". קעמפענדיג אָבער פאַר אויסלענדישע מערק, מוז דייטשלאַנד קומען אין קאָנפליקט מיט ענגלאַנד, פראַנקרייך און אַמעריקאַ, וועלכע זענען פון זייער זייט געצוואונגען צו פערטיידיגען די פּאָזיציעס, וועלכע זיי האָבען געוואונען בשעת דער מלחמה.

אַזוי־אַרום האָבען מיר פאַר זיך כמעט די זעלבע לאַגע ווי פאַר דער קאָנפערענץ. די קאָנפליקטען, וועלכע צערייסען די קאַפּיטאַליסטישע וועלט און פערוואַנדלען זי אין אַ לאַגער פון קעמפענדיגע שונאים, זענען אַבסאָלוט נישט פערמינערט געוואָרען. פערקעהרט, דער קלאַסען־קאַמף אין דייטשלאַנד גופא און די קאָנפליקטען צווישען די מלוכות ווערען פערגרעסערט.

און אַמעריקאַ? די דייטשע צייטונגען וויסען צו דערצעהלען, אַז דער אַמעריקאַנישער פּרעזידענט הובער איז צופרידען מיט'ן אויסגאַנג פון דער פּאַריזער קאָנפערענץ. דאָס איז פערשטענדליך. פראַנקרייך און די אַנדערע אַנטאַנטע־מלוכות האָבען קודם־כל ביז איצט כמעט די אַמעריקאַנישע חובות נישט געצאָהלט. איצט האָפט אַמעריקאַ אַז זי וועט עטליכע יאָהר דאָך עטוואָס בעקומען. אויסער דעם איז דער אַמעריקאַנישער פּרעסטיזש אָן ספק געוואַקסען דורך דער קאָנפערענץ. די אמת'ע רעדעל־פיהרער זענען געווען די אַמעריקאַנער. יעדען טאָג האָט די קאָנפערענץ געהאַלטען ביים פּלאַצען און די אַמעריקאַנישע עקספּערטען האָבען תמיד „געראַטעוועט" די לאַגע. פאַר אַמעריקאַ איז עס זייער וויכטיג בעזונדערס איצט, ווען די בעציהונגען צווישען אַמעריקאַ און ענגלאַנד זענען אַבסאָלוט נישט קיין פריינדליכע. קלאָהר איז, אַז די ענגלישע דיפּלאָמאַטיע האָט די לייצעס פון די הענט אַרויסגעלאָזט, איבערגעבענדיג די פיהרונג אין די הענט צו מאָרגאַנ'ען און יאַנג. ס'זענען פערהאַן סימנים, וואָס בעווייזען, אַז מען האָט זיך אין פּאַריז בעמיהט אַריינצוציהען דייטשלאַנד אין דעם אימפּעריאַליסטישען בלאָק געגען דעם ראַטען־פערבאַנד. דער טאָן פון דער דייטשער פּרעסע איז פאַר די לעצטע וואָכען אַזאַ, אַז עס איז קענטיג, אַז „עפּעס" איז פאָרגעקומען. די דייטשע בורזשואַזיע זוכט זיך איבערצואָריענטירען אויף מערב געגען די ראַפּאַלער בעציהונגען מיט פּסס"ר. און די אָנפיהרער, איז דאָ די דייטשע סאָציאַל־דעמאָקראַטיע, — פערלויפט דעם וועג דעם קאַפּיטאַליסטישען באַלעבאָס און ווייזט איהם אַרויס מעהר טרייהייט, ווי ער בעדאַרף.

אַזוי האָט דער דייטשער געלט־שידוך מיט'ן מערב קאַפּיטאַל אַרויסגערופען אייפערזוכטס־סצענעס אין מזרח.

וו. ט.

2 וויכטיגע פּאַסירונגען אין דער אינטערנאַצ. פּאָליטיק

נאָך קרוב צוויי צעהנדליג וואָכען איז אין פּאַריז געקומען צו אַ הסכם. ס'האָבען נישט געפעהלט קיין דראַמאַטישע מאָמענטען אין דער דאָזיגער, פאַר דעם גאַנצען וועלט־שלום, וויכטיגער בעראַטונג: דער טויט פון ענגלישען דעלעגאַט לאָרד רעוועלסטאָק, דאָס אָפּרופען פון דעם דייטשען דעלעגאַט דאָקטאָר פעקלער, די שטאַרקע העצקאַמפּאַניע פון דער נאַציאָנאַליסטישער פּרעסע פון אַלע בעטייליגטע מלוכות....

ס'האָט נישט געהאָלפען, דער שכל־הישר האָט גובר געווען איבער אַלע דעמאַגאָגיעס און ס'איז געקומען צו פּאָזיטיווע רעזולטאַטען. אין דער לעצטער מינוט האָט נאָך געדראָהט אַ סכנה מצד דער בעלגישער רעגירונג, וועלכע האָט צו דייטשלאַנד ספּעציעלע פאָדערונגען וועגען דעם געלד, וואָס די דייטשע אָקופּאַציע־מאַכט האָט בשעתו דאָרט אַרויסגעלאָזט, און וואָס די בעלגישע רעגירונג האָט איבערגענומען צום פוילען ווערט. ס'איז געלונגען אָבער צו בעוואויגען בעלגיע, אין אינטערעס פון דער אַלגעמיינער פּראַגע, איהרע פּרעטענזיעס לעת־עתה אויפצוגעבען, און פיהרען וועגען דעם בעזונדערע פערהאַנדלונגען מיט דייטשלאַנד.

אַזוי אַרום איז אָפּגערוימט געוואָרען דער לעצטער אָבשטאַנד און ס'איז געקומען צו אַ הסכם אויף אַ פּלאַטפאָרם, וועלכע בעפרידיגט אַלע צדדים.

וואָס איז דער פּועל־יוצא פון דער קאָנפערענץ פאַר דעם מייסטענס פעראינטערעסירטען צד — דייטשלאַנד!?

אַ גאַנץ געוואַלטיגער.

שוין אין יאָהר 1929 וועט דייטשלאַנד צאָהלען ווייניגער מיט 120 מיליאָן דאָלאַר, אין קומענדען יאָהר (1930) מיט 200 מיליאָן דאָלאַר ווייניגער ווי ס'איז געווען בעשטימט אין דייוויס־פּלאַן, וועלכער

(אַ בריף פון בערלין)

האָט רעדוצירט די דייטשע רעפּאַראַציע־חובות ביז צו דער פּאַריזער קאָנפערענץ.

די דאָזיגע רעדוקציע וועט זיך לאָזען דייטליך פיהלען אין ווירטשאַפטליכען לעבען פון דייטשלאַנד און בעדייט אַ ריזיגע דערלייכטערונג פאַר דער עקאָנאָמישער ענטוויקלונג פון דעם לאַנד.

ס'איז דעריבער אָביסעל אַ חידוש, וואָס די דייטשע נאַציאָנאַלע פּרעסע פיהרט נאָך אַלץ אַ שטאַרקע קאַמפּאַניע געגען דעם רעזולטאַט. און נישט נאָר אין דער פּרעסע, נאָר אויך אין פּאַרלאַמענט גופא מאַכט די דייטש־נאַציאָנאַלע פראַקציע געוואַלטען, נאָך איידער ס'איז ראַטיפיצירט דורך די בעטייליגטע פּאַרלאַמענטען.

זיי ווילען נישט וואַרטען, ביז די רעגירונג וועט פאָרלייגען דעם פּאַקט דעם רייכסטאַג, זיי שרייען און טומלען שוין איצט. דאָס בעדייט אַ שפּיל מיט פייער, סוף כל סוף וויסען אויך די נאַציאָנאַליסטישע פּאָליטיקער, אַז די פּאַריזער קאָנפערענץ האָט געבראַכט אַ געוויסען ערפאָלג. דאָס קענען זיי טאַקע נישט פערטראָגען און ווילען זיך כאָטש אויסשרייען דאָס האַרץ.

אָבער דער רוב בנין ומנין פון דייטשען פאָלק ווייסט, אַז די זעלבע שרייערס אַליין האָבען געבראַכט דערצו, אַז דייטשלאַנד זאָל פערלירען די מלחמה. אַנשטאַט אָפּצושליסען אַ שלום מיט דערלאָזבאַרע בעדינגונגען, האָט מען דעם פאָלק געכישופט מיט פערשידענע שקרים און פאַנטאַזיעס ביז צו זיין גאַנצען רואין... און היינט טומלען זיי שוין ווידער.

א פערלוירענע מלחמה מוז בעצאָהלט ווערען מיט ממון און דמים, אַזוי איז דער לויף פון דער וועלט־געשיכטע. צו זוכען מיטלען און וועגען צו דערלייכטערען די שרעקליכע לאַסטען פון דעם בעזיגטען פאָלק — איז דער איינציגער מיטעל. און דאָס האָט די דייטשע דעלעגאַציע אין פּאַריז דערגרייכט.

דער פּאַקט וועט איבערשטייגען די געשרייען פון די נאַציאָנאַליסטען און ס'איז קיין ספק נישט, אַז אַלע פּאַרלאַמענטען פון די בעטייליגטע רעגירונגען וועלען דעם פּאַקט אַקצעפּטירען.

אָבער אויך פאַר'ן פּראָבלעם פון וועלט־שלום גופא בעדייט דער אויסגאַנג פון דער פּאַריזער קאָנפערענץ אַ שריט ווייטער אויף דעם געבענטשטען וועג. די לאַגע אין דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק אין די לעצטע וואָכען איז נישט געווען אַן־איבריג פרעהליכע. די כסדר'דיגע אָפּשלעפּענישען אין פּאַריז האָבען שוין אַפילו נישט איין אָפּטימיסט געמאַכט צו אַ סקעפּטיקער. די וואַהלען אין ענגלאַנד האָבען אויך אומדירעקט משפּיע געווען אויף דעם גאַנג פון די פערהאַנדלונגען. און ס'איז אַ קוריאָז, וואָס ממש אין די טעג, ווען ס'איז בעקאַנט געוואָרען דער רעזולטאַט פון די ענגלישע וואַהלען, איז אויך פערעפענטליכט געוואָרען דער ערפאָלג פון דער פּאַריזער קאָנפערענץ. געהיימע פעדימלעך האָבען זיך געוויס געצויגען פון לאָנדאָן קיין פּאַריז, דאָס וועט יעדער פּאָליטיקער פערשטעהן גוט.

אָבער ווי ס'זאָל נישט זיין — דער רעזולטאַט פון פּאַריז — איז אַ מאַרק־שטיין אויף דעם וועג צום וועלט־שלום, פּונקט אַזוי ווי דער נצחון פון דער לייבאָר־פּאַרטיי אין ענגלאַנד בשעת די וואַהלען.

י. ה. ל—ר.

ווינער יודישע צרות און קוריאָזען

(קאָרעספּאָנדענץ צום „נייעם פאָלקסבלאַט")

אַמאָליגע צייטען פלעגט מען זאָגען אויף עסטרייך, אַז אַ יוד קען דאָ לייכטער ווערען אַ גענעראַל ווי איידער אַ קוימען־קעהרער. פּאַקטיש האָבען פיל יודען אין אַלטען עסטרייך דערגרייכט גאָר הויכע פּאָזיציעס אין וויכטיגע מלוכה־אַמטען, דאַגעגען האָט מען איבערהויפּט נישט אָדער גאָר זעלטען געזעהן אַ יוד אַלס בריף־טרעגער, טראַמוויי־קאָנדוקטאָרען, געריכטס־דיענער אָדער טעלעפאָניסט וכדומה.

אין דער איצטיגער דעמאָקראַטישער רעפּובליק ווערט אין דער בעציהונג די יודישע לאַגע כסדר שלעכטער. קאָנסעקווענט און סיסטעמאַטיש ווערט איינגעפיהרט אַ שטרענגע פּראַקטיק פון „יודען־ריינע" אַמטען און קאַנצעלאַריעס. עס איז אַ שטילער אָבער האַרטער קורס אומעטום. מען דאַרף נישט שאַפען קיין אויסנאַהמס־געזעצען פאַר יודען. די פּאַפּירענע גלייכבערעכטיגונג בלייבט שטעהן אין אַלע געזעץ־ביכער און ווערט קיינמאָל נישט פערקלענערט און אייביג נישט אויסגעפיהרט. עס איז שווער אויסצוגעפינען ממשות'דיגע בעווייזען פון געזעץ־ברעכעניש כדי פיהרען אַ קאָנסטיטוציאָנעלען פּראָצעס געגען דער דאָזיגער אַנטיסעמיטישער פּראַקטיק, אָבער אין לעבען און אין דער געזעלשאַפט פיהלט מען און מען זעהט, ווי אַלעס איז פערמאַכט און פעסט פערריגעלט געגען אַריינדרינגען פון יודען אין שטאַאַטליכע פּאָזיציעס.

אַפילו ווי די אַלטע יודישע דאָמענע אויף געוויסע פאַקולטעטען פון אוניווערזיטעט פאַלט שוין אויך אַרויס פון חשבון. אין דער מעדיצין און צום היבשען טייל אויך אין דער פילאָזאָפיע האָט עס פיל יאָהרען „געווימעלט" (די אַנטיסעמיטען בענוצען דעם אויסדרוק) פון יודישע דאָצענטען און פּראָפעסאָרען. אַ לאַנגע צייט איז דאָס געווען אַ מין פריהלינג פאַר רייכע יונגע יודישע געלעהרטע, וואָס האָבען געהאַט אויך די מאַטעריעלע מעגליכקייט ווידמען זיך דער פאָרשונג און דער וויסענשאַפט פּוּלקאָם לשמה. די פּריוואַט־דאָצענטור אויף אַן אוניווערזיטעט טראָגט גאָרנישט איין אָדער בלויז זעהר ווייניג. דער שטאַאַט האָט אין זיי אומזיסטע לעהרער און פאָרשער, ביז ער נאָמינירט אַ פּאָר בעריהמטע יהודים פון זיי אַלס פּראָפעסאָרען, ווען זיי זענען שוין האַלבע אָדער גאַנצע זקנים. אָבער כדי איינשפּאָרען זיך גרעסערע געהאַלטען און פּענסיעס מאַכט ער זיי בלויז פאַר אויסעראָרדענטליכע פּראָפעסאָרען און על־פּי רוב נאָר מיט טיטולען, אָהן דעם ראַנג־קלאַס. זיי בלייבען פּאַקטיש פּריוואַט־דאָצענטען נאָר מיט'ן טיטול אוניווערזיטעטס־פּראָפעסאָר. דער פילאָזאָף האָט גאָרנישט געהאַט דערפון. אָבער דער טיטולירטער מעדיצינישער פלעגט מאַכען דערפון אַ גוטע פּרנסה, ווייל דער עולם האָט געוואוסט, אַז אַ יוד מוז שוין זיין אַ שטיק גאון, ווען דער סענאַט און אוניווערזיטעט און דאָס בילדונגס־מיניסטעריום מוזען איהם געבען די פּראָפעסור אָדער אַפילו דאָצענטור. פון צייט צו צייט האָט אַן אָרימער יודישער אידעאַליסט אויך געקענט זיך אַרויסדרעהען צו ערנסטער וויסענשאַפטליכער אַרבייט און צו בעריהמטע פאָרשונגען דורכ'ן דאָצענט־טיטול, וועלכער גאַראַנטירט געוועהנליך בעסערע פּאַציענטען. נאָר דאַדורך האָט עס אַן אָרימער ישיבה־בחור פון ראַאַב עמיל צוקערקאַנדל געקאָנט ברענגען צו ערשטער וועלט־בעריהמטקייט און צו אַן אייגענעם קאַטעדער אויפ'ן וויענער אוניווערזיטעט.

אין דער לעצטער צייט האָבען די אוניווערזיטעטען זיך שטאַרק פערבאַריקאַדירט געגען נייע יודישע. האָבען נישט מעהר קיין האָפנונג אויפ'ן טיטול פּריוואַט־דאָצענט. דאַדורך פערשפּאָרט מען זיך לכתחילה עווענטועלע שפּעטערע זאָרגען און מאָראַלישע פערפליכטונגען צו בעשטימטע עטליכע יודישע דאָצענטען. יונגע יודישע געלעהרטע און פּאָר געצעהלטע יודישע דאָצענטען אַפילו אַלס טיטולאַר־פּראָפעסאָרען. דאַדורך וועט מען אויך פּטור ווערען די קאָנקורענץ מצד די יודישע דאָצענטען און קליניש אַסיסטענטען אין דער פּריוואַטער ערצטליכער אָרדינאַציע. זאָלען בעריהמטע יודישע דאָקטוירים נישט האָבען דעם פּאַרצו אַפילו פון אַ טיטול און זאָלען זיי נישט קענען מאַכען קאָנקורענץ דעם קריסטליכען דאָקטאָר. פערהאַן שוין אָפיציעלע קליניקען אויפ'ן אוניווערזיטעט וואו עס הערשט אַ שאַרפער אַנטיסעמיטישער קורס און מען נעהמט נישט אויף קיין יודישע פּריוואַט־דאָצענטען אַלס טיטולאַר־פּראָפעסאָרען, כדי בעצאָהלען זיי ווייניגסטענס אויסערליך פאַר זייערע גרויסע וויסענשאַפטליכע פערדינסטען און זיי אַרויס'פּטר'ן פון די קליניקען, כדי זייער פּלאַץ זאָל ווערען פריי פאַר קריסטליכע יונגעלייט. מען האָט ווי עס איז געמוזט יוצא זיין פאַר די עטליכע יודישע גדולים, וואָס אַ דאַנק זייער וויסענשאַפטליכער אַרבייט, זענען די וויענער קליניקען בעריהמט, מאַכענדיג אַ וועלט־נאָמען דעם פאָרשטעהער פון דער קליניק, וועלכער איז אַ דייטשער קריסט, און דערום טאַקע אַן אָרדענטליכער פּראָפעסאָר און בעזיצער פון אַן אייגענעם קאַטעדער אויפ'ן אוניווערזיטעט.

עס איז אמת, אַז אַ גרויסער טייל פון אַט די יודישע טיטולאַר־פּראָפעסאָרען ווערט איינגעלאַדען אויף גוטע פּאָזיציעס אין אַמעריקאַנישע אוניווערזיטעטען און קליניקען און צו די וואָס בלייבען אין ווין קומען מחנות סטודענטען פון דער גאַנצער וועלט נעהמען ביי זיי ספּעציעלע וויסענשאַפטליכע קורסען, אָבער דאָס בלייבט נאָך אַ פריהלינג פון עלטערען דור. אין יונגערן און יונגסטען ד'ר וועט נישט זיין מעהר קיין יודישער פּריוואַט־דאָצענט און שוין אַוודאי נישט קיין אויסעראָרדענטליכער יודישער פּראָפעסאָר.

אַ געוויסער טייל פון דער עסטרייכישער עפענטליכקייט איז אַפילו זעהר אומצופרידען מיט אָט דער פּאָליטיק. פערהאַן אויך קריסטליכע קלאָהרע קעפּ, וואָס האָבען מורא, אַז עסטרייך וועט זיך פערוואַנדלען דאַדורך אין אַ קליינקעפּיגען אַלפּענלאַנד, אַראָפּשטייגענדיג כסדר טיפער פון זיין אַלטער קולטור־הויכקייט, אויף דער מדרגה פון אַ היינטיגען באַלקאַן־לאַנד, זיי שרייען אַז עסטרייך וועט דעמאָלט נישט האָבען וואָס צו בעטען דער וועלט און דאַדורך מוז קומען אויך דער עקאָנאָמישער חורבן פון לאַנד. שוין היינט בלייבען אַלטע בעריהמטע קאַנצלען יאָהרענלאַנג אומבעזעצט אויפ'ן אוניווערזיטעט ווייל אין עסטרייך איז נישטאָ קיין פולקאָמען פּאַסיגער וויסענשאַפטליכער דור צווישען די קריסטליכע פּראָפעסאָרען. יודען לאָזט מען נישט אַריין און קריסטליכע גדולים פון אויסלענדישע דייטשע אוניווערזיטעטען ווילען נישט קומען קיין עסטרייך, ווייל אין דייטשלאַנד ווערען די פּראָפעסאָרען בעצאָהלט בעסער ווי אין אָרימען עסטרייך. שלעפּט מען פון די עסטרייכישע פּראָווינץ־אוניווערזיטעטען אַריין קיין ווין יעדען קריסטליכען דאָצענט אָדער טיטולאַר־פּראָפעסאָר, וואָס האָט נאָר אָנגעשריבען עפּעס אַ וויסענשאַפטליכען אַרטיקעל און מען טוט איהם אָן דעם פּורפּור־מאַנטעל פון אַ אָרדענטליכען פּראָפעסאָר מיט אַן אייגענער קאַנצעל. און ער ווייסט צוליב וואָס מען האָט איהם אַהערגעבראַכט און פערפעסטיגט נאָך מעהר דעם קליינקעפּיגען אַנטי־יודישען סיסטעם. אין יאָהרען אַרום וועט מסתמא די גאַנצע וויענער אוניווערזיטעט זיין בעזעצט פון אַזעלכע „גדולים".

מ. א. טענענבלאַט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

18 יוני
דינסטאג
ו' סיון תרפ"ט

זון-אויפגאנג 3.14
זון-אונטערגאנג 7.59

ארבייטסלאזיגקייט און בוי-אקציע

אינטערוועגצעז פון וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי איןווארשא

(2) פון ווארשא איז צוריקגעקומען וויצע־פרעזידענט ראפאלסקי, וועלכער האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ אין ארבייטס־מיניסטעריום וועגען דער ארבייטסלאזיגקייט און רעדוקציעס אין לאדזשער טעקסטיל־אינדוסטריע.

וועגען דעם זעלבען ענין האט וויצע־פרעזידענט ראפאלסקי אפגעהאלטען א קאנפערענץ אין מיניסטעריום פון עפענטליכע ארבייטען. א חוץ דעם האט מען אויך א קאנפערענץ אין אינערן־מיניסטעריום בעהאנדעלט די אקטועלע, פאר לאד־זער זעלבסטפערוואלטונג פראגע וועגען א פאנר פונאנדערצובויען די שטאט. אין דער פראגע זענען אריינגעפלאסען צוויי פארשלאגען, לויט איין פאר־שלאג דארף די רעגירונג אויף דעם ציל פונ'ם אל־געמיינעם בודזשעט בעשטימען א גרעסערע סומע אויף בוי־צוועקען. לויט'ן צווייטען פארשלאג, פון וועלכען עס איז אנ'אנהענגער אויך וויצע־פרעזידענט ראפאלסקי, דארף מען שאפען א ספעציעלען פאנד פון 1 פראצענט פונ'ם אלקאהאל־פערקויף.

די ביידע פארשלאגען וועלן נאך גענוי בע־האנדעלט ווערן אויף דער נאהענטסטער זיצונג פונ'ם פעראיין פון פוילישע שטעט.

אכטונג לעטניקעס!

אין וויטשיאוואַ-גורא

אין דער ווילע ארגאנאוויטש, פראנט, ביים שיסכער בעזימט מען טעגליך 7 א זייגער פריה דעם

„נייעם פאלקסבלאט"

ס'ווערט אויך אבגעשיקט צו היים.

דער צוזאמענפאהר פון ב. ב.

רעדע פון רעפ. סלאווע און פאליטישע רעזאלוציע

ווי מיר האבען שוין נעכטען מיטגעטיילט איז זונטאג אין „מאנטיפעל" פארגעקומען א צוזאמענ־פאהר פון אונפארטייאישען בלאק (ב.ב.) און לאד־זער וואיעוואדסטווע. דער פארזיצער פון אונפאר־טייאישען פארלאמענטארישען קלוב, פולקאווניק סלאוועק, האט אויפ'ן צוזאמענפאהר געהאל־טען א זעהר סענסאציאנעלע רעדע, אין וועלכע ער האט געגעבען אנ'אפשאצונג פון דעם גאנצען מלוכה־לעבען, וואס פוילען האט דורכגעמאכט פון זייט איהר ענטשטעהען ביז'ן היינטיגען טאג. בפרט האט ער זיך אפגעשטעלט אויף דער מאי־איבער־קעהרעניש און אויף דער דרינגענדע נויטווענדיג־קייט צו ענדערען די קאנסטיטוציע.

„די פוילישע קאנסטיטוציע מוז און וועט גע־ענדערט ווערען, האט ערקלערט אין זיין רעדע פול־קאווניק סלאוועק. כדי זי צו ענדערען מוז מען בעזיצען אין סיים א קוואליפיצירטע מעהרהייט פון צוויי דריטעל שטימען, דער ב.ב.־קלוב האט נאר איין דריטעל שטימען און געגען זיך — א מויער פון געגנער, וואס היטען אפ זייערע רעפוטאטען־פריווילעגיעס. דער ב.ב.־קלוב וואלט געוואלט, אז די נייע קאנסטיטוציע זאל אנגענומען ווערען מיט די שטימען פון די געגנער גופא, אהן געוואלדען און מלוכה־איבערקעהרענישען. דערפאר דארפען די וועהלער אליין בעאיינפלוסען זייערע אויסגעוועהל־טע, אז זיי זאלען שטימען פאר דער קאנסטיטוציע ענדערונג.

אזוי צו אנדערש, האט ווייטער געזאגט אין זיין רעדע פולקאווניק סלאוועק — וועט די קאנסטי־טוציע געענדערט ווערען, שוין דער פאקט, וואס ס'עקזיסטירט מארשאלעק פילסודסקי, דערלויבט אויף אנ'עקספערימענט. מיר ווילען עס אבער אויס־מיידען, מיר ווילען, אז די דעפוטאטען זאלען בע־שטימען די נייע קאנסטיטוציע אונטער'ן בייטש פון דער געזעלשאפט"...

„ס'איז נעוונגטער אמאל צו צובּרעכען די ביי־נער איין רעפוטאט, איידער ארויספיהרען קויהלען־וואַרפער אויף דער גאס. די קאנסטיטוציע וועט און מוז געענדערט ווערען, ווייל דער אויטאריטעט פון מארשאלעק פילסודסקי ערלויבט אפילו אויף איבערקעהרעניש־עקספערימענטען, אבער נישט אויף ווארטען יאהרען.

אינ'ם ווייטערדיגען טייל פון זיין רעדע האט פולקאווניק סלאוועק אנגעזאגט א קאמף די פ.פ.ס.

„די פוילישע ארבייטער האבען געוואלדיגע פער־דינסטען פאר פוילען, פאר'ן פערפעסטיגען איהר אומאפהענגיגקייט. צום בעדויערען איז די ארבייטער מאסע איצט אראונטערגעפאלען אונטער דער אנ־פיהרונג פון אזעלכע פ.פ.ס.־טוער, וואס ארבייטען אנטי־מלוכה'ש: ליבערמאן, דיאמאנד, קוואפינסקי, זשולאווסקי.... ביי די דאזיגע מענשען — האט ער געענדיגט פולק. סלאוועק — דארף מען אפנעהמען די ארגאניזאציאנעלע פלאצובקעס, אויף וועלכע זיי זיצען. די גוטע אמטען אין די קראנקען־קאסעס דאר־פען איצט זיך ענדיגען".

נאך דער רעדע פון פולק. סלאוועק זענען נאך געהאלטען געווארען רעפעראטען פון סענאטאר וואזינסקי, ד"ר רעבקאוויטש און שווינארסקי און צום סוף איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, אין וועלכער ס'ווערט געזאגט: „די פערזאמעל־טע פערפליכטען זיך מיטצוהעלפען דער איצטיגער רעגירונג אינ'ם גרויסען ווערק פון איבערבויען די מלוכה אויף געזונדטע יסודות, וואס האבען דעם ציל צו ארגאניזירען א דעמאקראטישע, אבער שטארקע מאכט מיט'ן מלוכה־פרעזידענט בראש, וואס זאל זיין אויסגעוועהלט דורכ'ן פאלק; די פער־זאמעלטע נעהמען זיך אונטער צו קעמפען מיט די פאליטישע מנהיגים פון דער ביז־איצטיגער אפאזי־ציע, וואס שטאמען פון די ערגסטע, צופוילטע טראַ־דיציעס.

דער צוזאמענפאהר געהט ארויס פון דער הנחה, אז די ווירטשאפטליכע רעאקציע האט אנ־גענומען א דראהענדען כאראקטער בפרט אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע, און ווענדעט זיך צום פרעזי־דיום פון ב.ב.־קלוב, אז ער זאל אויפמערקזאם זיין אויף די אקטועלע נויטען פונ'ם לאדזשער אינ־דוסטריע־קרייז".

פארשטעהער פון צווייטע סאציאליסטישע אינטערנאציאנאל אין לאדז

(2) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט קומען קיין פוילען אלס פארשטעהער פון צווייטען סא־ציאליסטישען אינטערנאציאנאל די בעריהמטע סא־ציאליסטישע טוער און פאליטיקער: דער געוועזע־נער בעלגישער מיניסטער וואנדערוועלדע און זיין פרוי ד"ר וואנדערוועלדע, דער פארזיצער פון דיי־טשען פארלאמענט לעבע, דער פארזיצער פון דער ענגלישער לייבאר־פארטיי קראמפ און אנדער.

נאכ'ן אפהאלטען אין ווארשא א רייה קאנ־פערענצען וועלען די געסט אנקומען קיין לאדז מיטוואך, דעם 19. ה. ח. ארום 5 א זייגער אין אוונט. ביי דער באהן וועלען די געסט בעגריסען פארשטעהער פון פ.פ.ס. און פון דער דייטשער ארבייטס־פארטיי.

אין פילהארמאניע וועט פארקומען א פייער־ליכע אקאדעמיע. נאכדעם וועט פארקומען א צווי־שען־פארטייאישע פערזאמלונג און די געסט וועלען אפפאהרען קיין ווארשא.

וואוינונגס-היגיענע

אויסבויען א פלייש-בערזע

אונטער'ן פארזיץ פון לאווניק ד"ר מארגולעס איז פארגעקומען א זיצונג פון דער רעלעגאציע פון געזונדהייטס־אפטיילונג. אויף דער זיצונג האט צווי־שען אנדערע אפגעגעבען א בעריכט די וואוינונגס־אינספעקציע.

די וואוינונגס־קאנטראלען האבען אין דער צייט בעזיכטיגט 2465 וואוינונגען און 650 וואוינונ־גען פון הויז־וועכטער. אלס רעזולטאט פון די קאנטראלען האבען די הויז־בעל־הבתים געמוזט אַ־דורכפיהרען 1403 רעפעראציע רעמאנטען א.ד.גל.

אויף דער זיצונג זענען אויך בעהאנדעלט גע־וואָרען די פארשריפטען וועגען וועטערינאר־אויפ־זיכט און וועגען דעם האנדעל מיט פיש.

עס איז בעשלאסען געווארען פונאנדערצובויען די ביידע שעכט־הייזער, אויסבויען א פלייש־בירזשע, ארגאניזירען ביליגע יאטקעס ביי די שעכט־הייזער און אויסבויען לעטשניצעס.

צום סוף איז בעהאנדעלט געווארען די פראַ־גע וועגען געבען מעדיצינישע הילף קראנקע אויף דער צוקער־קראנקהייט. די פערזאמעלטע האבען אין דער פראגע זיך ארויסגעזאגט פאר ארגאניזירען א ספעציעלע בעראטונגס־שטעלע פאר דיאבע־טיקער.

צוזאמענפאהר פון זשורנאליסטען-סינדיקאט

זונטאג איז אין סיים פארגעקומען א צוזאמענ־פאהר פון אלע זשורנאליסטען־סינדיקאטען אין פוילען. צו די זשורנאליסטען־סינדיקאטען געהע־רען אלע פוילישע און יודישע זשורנאליסטען און טיילווייז אויך די דייטשע. אין ווארשא און אין לאדז בילדען די יודישע זשורנאליסטען בעזונדערע סעקציעס. אין ווילנא ווערען איצט געפיהרט אונ־טערהאנדלונגען, אז די יודען זאלען אריינטרעטען אין דארטיגען זשורנאליסטען־סינדיקאט אלס בע־זונדערע סעקציע. אונטערהאנדלונגען ווערען אויך געפיהרט צווישען די פוילישע זשורנאליסטען און איבער־שלעזיען מיט די דארטיגע דייטשע זשור־נאליסטען.

אויפ'ן טאג־ארדנונג פון צוזאמענפאהר זענען געשטאנען א רייה ארגאניזאציאנעלע און פראפעס־יאנעלע פראגען פון זשורנאליסטען לעבען. נאכ'ן ערלעדיגען אלע פראגען פון טאג־ארדנונג זענען פארגעקומען וואהלען אין דער צענטראל־פערוואל־טונג.

לאדז האט געוועלט בעקומען 2 מאנדאטען אין דער פערוואלטונג. בעת דער אפשטימונג האט זיך ארויסגעוויזען, אז צום צווייטען מאנדאט האָ־בען צוגעפעהלט עטליכע שטימען. אויסגעוועהלט איז געווארען נאר 1 — רעד. קארגעל.

פון דער יודישער סעקציע איז אויסגעוועהלט געווארען רעד. ד"ר י. נאטליב.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען.

פעטריקאווער 10, טעל. 31-86

עמפ'י אין פון 8—9 פריה און פון 1/2 3—1/4 4 נאכמ'

קאמוניסטישער מיטינג אין וואלד

א שיסעריי — ארעסטירט 30 פערזאן

(2) נעכטען אין אוונד האט די פאליציי בעקומען א ידיעה, אז אין לאגעווניקער וואלד הינטער לאדז ווערט איינגעארדענט אנ'אונלעגאלע פערזאמלונג אין דער צייט ווען צום לאגעווניקער קלויסטער קומען פיל מתפללים. פאליציי־אינספעק־טאר עלזעסער ניעדזעלסקי און די קאמיסארען וויידער און מיקא האבען מיט אנ'אפטיילונג פאלי־ציי אדורכגעפיהרט אנ'אבלאווע. א טייל פון די פערזאמעלטע דערזעהענדיג די פאליציי האט גע־וואלט אנטלויפען. די פאליציי האט געגעבען עט־ליכע שאסען אין דער לופטען. ס'זענען ארעסטירט געווארען 30 פערזאן, וועלכע זענען איבערגע־שיקט געווארען אין אויספארשונגס־אמט.

א בלוטיגער שפיל פון א שכור

(2) אין רעסטאראן אויף פאביאניצער 36 איז נעכטען פארגעקומען פאלגענדער טראגישער פארפאל: איינער פון די געסט, א געוויסער וולא־דיסלאוו אוראפעק (נאפיורקאווסקי גאס 35) האט אין א שכור'ן צושטאנד גענומען מאניפולירען מיט א רעוואלווער. פלוצים האט דער רעוואלווער אויס־געשאסען און די קויל האט געטראפען דעם 9 יעהריגען מיעטשיסלאוו שווארץ (סאסנאווא 7) וועלכער האט ביי א טישעל געגעסען מיט זיינע עלטערן מיטאג. דאס יונגעל איז שווער פערוואונ־דעט געווארען. די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל. אוראפעק'ן האט די פאליציי ארעסטירט.

ביי גאל און לעבער-ליידען

גאלשטיינער און געלב-זוכט רעגולירט דאס נאטיר־ליכע ביטער-וואסער

Franciszka Józefa

פולקאם די פערדייאונג.

קלינישע ערפאהרונגען בעשטעטיגען, אז דאס ביטער-וואסער פון פראנץ-יאזעף איז בעזונדערס ווירקזאם, ווען ס'איז מיט א ביסעל הייס-וואסער געמישט און ווערט אויף פריהמאר־גענס אויפ'ן ניכטערען מאגען גענומען.

צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד אפטעטשנעס.

פאבאר פון יאהרגאנג 1907/8

היינט, דינסטאג שטעלען זיך צו דער פאבאר־קאמיסיע נומער 1 (פאמארסקא 18) די מאנספער־שוינען פון יאהרגאנג 1908, וואס וואוינען אין 8-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J,

פאבאר-קאמיסיע נומער 2 (אנראדאווא 34) דער יאהרגאנג 1908 פון 13-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף

S, I, J, N, O.

פאבאר-קאמיסיע נומער 3 (זאקאנטנא 82) אלע פון יאהרגאנג 1907, וועלכע זענען אין יאהר 1928 אנערקענט געווארען פאר נישט פעהיג (קאטעגאריע B) און וואוינען אויפ'ן שטח פון 8. קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די בוכשטאבען

M, N, O, P, R, S, T, U, W, Z.

צוגאב-רעגיסטראציע פאר פרעמדע

(—) „פרעמדע" וועלכע וואוינען אין לאדז און האבען זיך נישט רעגיסטרירט אין דער בע־שטימטער צייט, דארפען זיך איצט רעגיסטרירען אין דער שטעטישער סטאראסטווע ביז'ן 30 יוני.

שטיצט

די נאכט-פאגאטאוויע

ביי „לינת הצדק"

קויפט די היינטיגע אפצייכנונגען.

וועלכע עקספעדיטארען דארפען נישט קיין פאטענטען

(2) דער העכסטער אדמיניסטראטיווער טרי־בונאל האט זיך אין א געוויסען פאל ארויסגעזאגט, אז עקספעדיטארען, וועלכע פערמאגען נישט קיין ביורא'ס, קיין פערסאנאל און איבערפיהרונגס מיט־לען, נאר זיי אליין פערזענליך בעשעפטיגען זיך מיט עקספעדירען פרעמדע סחורות, אדער אפנעה־מען איבערזענדונגען פון די באהן סטאציעס — זענען בעפרייט פון אויסקויפען פאטענטען.

פון האנדעלס-געריכט

אין בעריכט פון האנדעלס-געריכט וועגען דער פירמע „ה. בענקע און א. זאכאריעש" געדריקט אין אונזער זונטאג-נומער, איז אריין א פערדריס־ליכער טעות.

פאקטיש האט די פירמע אליין צוריקגעצוי־גען די בקשה וועגען פראלאנגירען איהרע צאהלונ־גען.

פערזאמלונג פון מעהל און תבואה-סוחרים

היינט אוונד קומט פאר אין לאקאל אויף קילינסקי 60 די ארגאניזיר-פערזאמלונג פון סוחרים און אינדוסטריעלער פון דער תבואה-און מעהל־בראנזשע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) ל. פאוולאווסקי, (פיעטרקאווער 307); ס. האמבורג (לובנא 50); ב. גלוכאווסקי (נארו־טאוויטש 4); י. סיטקעוויטש (קאפערניק 26); א. כארעמזא (פאמארסקא 10); א. פאטאש (פלאץ-קאש טיעלני 10).

העלפט אונז — ווייל מיר העלפען אייך

קויפט היינט די אפצייכנונגען

לטובת „לינת הצדק"

פאבריקאציע פון פאלשע פוטער

מיט א צייט-צוריק האט די מאכט דערהאלטען פערטרויערליכע ידיעות, אז אין די פארשטעט געפינען זיך פיל ספעציעלע „פאבריקלעך", וואו ס'ווערט אין א ברייטען מאסשטאב פאלסיפיצירט פוטער.

די „קונץ" פון דער „פאבריקאציע" בעשטעהט אין דעם, וואס מען ווארפט אריין אין א וואש-באליע עטלעכע קילא פוטער און מען מישט זי אויס מיט דער זעלבער צאהל און אפשר נאך מעהר, בילינען מארגארין.

דאס שאר-ירקות בעשטעהט סתם מיט א ביסעל קארטאפעל-שיילעכץ און, אז די „סחורה" איז פארטיג, נעהמט מען א פאר געוועזענע גנב'טעס, אדער סתם בעצאהלטע נקבית; מען קליידט זיי אן אין דארפישע מלבושים אלא כלאפקעס און מען עצט זיי אוועק אויפ'ן גרינעם, אדער אנדערע מערק, פערקויפען דאס דאזיגע „שמירעכץ" פאר „שמיעטאניקאווע". פארדאן: „שמיעטאנקאווע" פוטער, בכדי ס'זאל אויף די „פויערטעס" נישט פאלען קיין שום פערדאכט, נעהמען זיי מיט א קליין האנט קיישעל און לייגען אריין דערינען 2 מאנדעל אייער אדער האלטען אין האנט אויף פוק עפעס א האלב-געפגרט הינדעל.

מיט א קורצע צייט צוריק, ווען אויפ'ן מארק איז געווען א שטארקערע נאכפראגע אויף פוטער, האט טאקע די פאבריקאציע און האנדעל מיט דער דאזיגער „שמיעטאנקאווע" פוטער ממש געבליהט.

די נאיווע קונים האבען אנגעפילט מיט זייערע אויסגעהארעוועטע גראשנס די קעשענעס פון די דאזיגע מאגען-פערסמער. די פונקציאנארן פון מלוכה'שן אינסטיטוט צו אונטערזוכען לעבענס-מיטלען, האבען קאנטראלירט פיל פערקויף-שטעלען און כמעט אומעטום. געטראפען פריי פערקויפען אזא געמישעכץ פאר עכטע שמאנט-פוטער. די דורכגעפיהרטע אנאליזען פון די גענומענע פראבקעס האבען טאקע בעשטעטיגט, אז די דאזיגע „שמיעטאנקאווע" ענטהאלט קוים 20 אדער היכסטענס 30 פראצ. פוטער: דאס איבריגע בעשטייט פון צומישענישען.

אויף דעם גרונד זענען טאקע א רייה טארגזיצערקעס און געוועלב-איגהאבער צוגעצויגען געווארען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט. דאס לאדזער שטאטישע געריכט האט בעטראכט זייערע פראצעסען.

אויף די געריכטס-פערהאנדלונגען האט זיך ארויסגעוויזען, אז צווישען זיי זענען פאראן פיל אזעלכע, וועלכע ווערען שוין בעשולדיגט פאר פעלשען פוטער צו 15 און 20 מאל.

דאס געריכט האט אפהענגיג פון זייער שטראפליכער פערגאנגענהייט, פערמשפט זיי צו אומבעדינגטען ארעסט אויף א טערמין פון 3 טעג ביז 4 וואכען.

וועגען טראקטאר-שאפערן-קורסען פאר עמיגראנטען

שוין זייט מעהרערע צעהנדליג-יארען איז אריינבעדרונגען דער מעכאנישער אופן פון ארבייט אין דער לאנדווירטשאפט. פאר דער מלחמה פלעגט מען אין די גרעסערע לאנדווירטשאפטליכע גיטער אקערן מיט לאקאמאבילען, ד. ה. מיט בעוועגליכע דאמף מאשינען. איין לאקאמאביל פלעגט ווערען אויפגעשטעלט ביי איין ברעג פעלד און א צווייטער ביים צווייטען ברעג. א ספעציעלער דערצו איינגעארדענט אקער-אייזען פלעגט צוגעצויגען ווערען דורך אנ'אייזערנער דיקער דראהט איינמאל פון איין לאקאמאביל און דאן פון דעם צווייטען לאקאמאביל. בעארבייטען דאס פעלד פון איין לאקאמאבילען-שטאנד איז נאר מעגליך געווען אויף עטליכע מעטער ברייט, דאן האט מען געמוזט די לאקאמאבילען אריבערפיהרען ווייטער.

דער דאזיגער נישט בעקוועמער און טייערער אופן פון מעכאניזאציע, ווייל עס האבען געמוזט זיין 2 מאשינען, איז פערביטען געווארען, נאך דער מלחמה, מיט טראקטארען.

ביי היינטיגע צייט זענען די טראקטארען זעהר פערשפרייט, צומייסטענס אין דער לאנדווירטשאפט און נישט בלויז אין די לענדער פון בראזיליען און ארגענטינע, וואו עס זענען פעראן גרויסע שטחים פון אקער-לאנד, נאר אויך אין פאלעסטינע, באלקאן און אנדערע לענדער, ד. ה. אויך אין די לענדער פון קלענערע ווירטשאפטען.

נעמענדיג אין אכט די גרויסע ווירטשאפטליכע בעדייטונג פון די טראקטארען און אז עס זענען פערהאן מעגליכקייטען זיך איינצואורדנען אלס טראקטאר-שאפערן אין אויסלאנד, האט די לאדזער אפטיילונג פון דער יודישער צענטראלער עמיגראציע-געזעלשאפט „יעאס" געגרינדעט ספעציעלע טראקטאר-שאפער-קורסען פאר עמיגראנטען ביי דער געזעלשאפט צו פערשפרייטען טעכנישע וויסענשאפטען צווישען יודען אין לאדז.

די קורסען וועלען דויערען 12 וואכען. דער טעארעטישער טייל וועט פארקומען אין די אווענדשעה'ן, מאנטאזש און אנפיהרען מיט אויטאס נאך פערשידענע סיסטעמען און ספעציעל פון טראקטארען — בייטאג.

מאטורעס

אין פרויען-גימנאזיום פון יאשונסקא-זעליגמאן זענען פארגעקומען מאטורא-עקזאמענס.

מאטורעס האבען בעקומען: זשעניא ברוסקא, טאובא ציגלער, אננא טשארנאלעסקא, אננא גאלדבערג, ליבע האלפערן, פאלא האנאווער, פעלא קיאק, דבורה קאזלאווסקא, בלומע ליבערמאן, גוסטאווא אסעלקא, רוזיא פאזנאנסקא, פאלא סעלץ, עטקא סעלץ, בלומא ווייז, און עלזא זאוזלא.

*

אין פרויען-גימנאזיום „וויערא" האבען בעקומען מאטורעס:

רוזשא בערלינסקא, דורא באמס, פעלא באַרש-שטיין, זאפיא פיין, ראכעלא גראוסקא, רעגינא ערליך, מאניא גאלדבערג, געשיא יואוויען, ראכעלא יאנאפניצקא, האלא קעלער, זאפיא ליפשיץ, העלא נעהמאן, ראמא ראזענצווייג, רעגינא רייכבארט, בראניא שטיין, זאפיא שעפס, אסתר שטשעטשינסקא.

פון געריכט

וועגען פאלשע וועקסלען

נעכטען האט דאס קרייז-געריכט בעהאנדעלט דעם פראצעס געגען דעם 40 יעהריגען שלום ווארשאווסקי פרייהייטס-פלאץ 3, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין פעלשען וועקסלען אויף א סומע פון 9,236 זל. מיט 90 גר.

דאס געריכט האט ווארשאווסקי'ן, וועלכער איז שוין אפגעזעסען עטליכע חדשים פרעווענציע-ארעסט, פריינעשפראכען, ווייל עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די פאלשע וועקסלען האט ארויסגעגעבען ווארשאווסקיס שותף נחום דזשעוויענצקי גדאנסקא 76, וועלכער איז ערגעץ נעלם געווארען.

Dr. H. BERGSON

פרויען-קראנקהייטען

נעמט יעצט אן אין לעטשניצע „וויטא", פיעטריקאווער 45 פון 4.30 ביז 5.30 נאכמ.; אין דערהיים עוואנגעליצקא 16 פון 6–7. טעל. 10-26.

פערלענגערט די ארבייטסלאזע אונטערשטיצונג

די הויפט פערוואלטונג פון ארבייטסלאזען פאנד האט בעשלאסען אין דער צווייטער העלפט פון יוני אויסצוצאהלען ווייטער אונטערשטיצונגען ביז 26 וואכען די ארבייטסלאזע, וועלכע האבען פאמיליעס מעהר פון 3 פערזאן. די גאנצע אקציע וועט ליקווידירט ווערען דעם 30 יוני.

באהן-קאטאסטראפע הינטער זגערזש

אויף דער ליניע אזארקאוו-זגערזש איז אראפ פון די שינעס א פאראוואז מיט עטליכע וואגאנעס פונ'ם פערזאנען-צוג נומער 57, וועלכער האט געפיהרט זעלנער. צום גליק איז קיין פארפאל מיט מענשען נישט געוועזען. דער צוג איז געשטאנען אויפ'ן ארט 3 שעה ביז מען האט איהם געבראכט אין ארדנונג.

די וואהלען אין לאדז צו דער קאנפערענץ פון ארב. א"י

היינט און מארגען קומען פאר אין לאדז די וואהלען צו דער אלפוילישער קאנפערענץ פון ארבייטענדען א"י-ישראל.

לאדז האט דאס רעכט צו וועהלען 29 דעלעגאטען. ס'זענען אריינגעטראגען געווארען 7 ליסטעס: „השומר הצעיר", „דת ועבודה", „רשימת חלוצים", „גרדוניה", „התאחדות", „פועלי ציון" (רעכטע) „עבודה".

די קאנפערענץ קומט פאר דעם 22 און 23 יוני אין ווארשע און איהר וועלען אנטייל נעמען די פיהרענדע מענער פון אינטערנאציאנאלען סאציאליזם ווי וואנדערוועלדע, לעבע, גראם. די קאנפערענץ וועט געעפענט ווערען דורך די שליחים פון דער הסתדרות די ה"ה בן-צבי און שפרינצאק.

משה אפעלבוימס-אויסשטעלונג אין טאמאשאוו

נאך א לענגערע צייט האט זיך אין לאדז געשלאסען די בילדער-אויסשטעלונג פון דעם יודישען מאלער משה אפעלבוים. די אויסשטעלונג פון קינסטלער האט אין לאדז געהאט גרויס ערפאלג און עטליכע בילדער זענען אפגעקויפט געווארען פון היגע קונסט-ליבהאבער.

אפעלבוים האט זיין אויסשטעלונג איבערגעפיהרט קיין טאמאשאוו, וואו זי וועט געעפענט ווערען אין הויסען זאל פון יודישען האנדווערקער-פעראיין. ס'האט זיך געגרינדעט א קאמיטעט פון אנגעזעהענע געזעלשאפטליכע טוער, וועלכע האבען איבערגענומען דעם פראטעקטאראט איבער דער אויסשטעלונג.

„גאנג"

אין „גאנג" גערט איצט א נייע רעוויו: „ציווילסטו תנועה-האבען". ס'נעהמען אויס ביים עולם די לידלעך פון ציבולסקי און די פאראדיעס פון רוזנאוויעצקא. א בעזונדערען ערפאלג האט דאס בצלמ פארל סאבאלטובנא–וואינאר. היינט קומען פאר 2 פארשטעלונגען.

פערשרייבט זיך

אלס מיטגלידער פונ'ם אפיקורס-קרייז פאר מינדעריעהריגע אין לאדז. — די ארבייט איז אנ'אידעאישע, אהן וועלכע עס איז מאטעריעלע פערפליכטונגען.

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, tel. 26-02

אינערליכע קראנקהייטען. ספעציעל פאר לונגען-און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראהלונגען און קינסטליכ אין דער היים פון 3–5 נאכמיטאג.

Dr. MED. J. BETTE

ספעציאל-ארצט פאר אינערליכע-און קינדער-קראנקה

פיעטריקאווער 6, טעל. 44-95.

נעמט אן פון 8 ביז 11 און פון 4 ביז 6 אווענד

ריידען!

העלפט אייערע ליידענדע ברידער, קויפט די היינטיגע אפצייכנונגען לטובת די נאכט-פאגאטאוויע ביי לינת הצדק

ראדיא-פראגראם

דינסטאג דעם 18 יוני.

12,60 ווארשא: גראמאפאן-מוזיק. 16,15 ווארשא: קינדער שמועס וועגען יאן סאביעסקי. רעפ. ז. שאדענבערג. 17,25 פויזען: „דער ים אין דער פוילישער ליטעראטור. רעפ. פון פראפ. אדאם קלאטשקאוו. 17,25 קראקא: רעפ. פון ד"ר רייס. 17,55 ווארשא: פאפולערער קאנצערט. 18,35 ווילנא: רעציטאציע פון נארווידס ווערק. 19,20 קאטאוויץ: מאניושקי'ס אפערע „סטראשני דוואור". 22,25 ווארשא: קאמוניקאט פון פאט. 19,25 האנאווער: שטאטישע אפערע. 19,30 וויען: ווינער אפערע. 20,15 פראנקפורט: די קאמעדיע דער דריי מאל „טויטער פעטער". 20,15 לאנגענבערג סימפאנישער קאנצערט.

די רינג-קאמפען אין צירק

נעכטען האבען געקעמפט 4 פאר. דער ערשטער קאמף פעטראוויטש קארנאץ האט זיך פארענדיגט רעמי; שפיעוואטשעק האט בעזיגט ווייס'ן אין דער פינפטער מינוט. די סענסאציע פון טאג איז געווען דער דעצידירענדער קאמף שטעקערשטיבאר. אזוי ווי דער קאמף האט געדויערט 1 שעה האט מען איהם פערלענגערט נאך אויף 10 מינוט, און ווייל ער איז נישט פערענדיגט געווארען האט מען דעצידירט לויט פונקטען. געוואונען האט שטיבאר מיט 3 פונקטען געגען 2. נאכדעם האט אין דער 4 פאר קעלער בעזיגט קראוס'ן אין דער 13 מינוט.

אין דער נעכטיגער דעפילאדע האט צום ערשטען מאל שוין אנטיילגענומען דער יודישער קעמפער פאשאף. היינט וועט ער אנטיילנעמען אין די קאמפען. זיין ערשטע בעגעגעניש וועט זיין מיט שארפשניידערן.

זעליג פאשאוו אין רעדאקציע „נייער פאלקסבלאט"

נעכטען איז געקומען קיין לאדז פון האמבורג דער בעריהמטער אטלעט זעליג פאשאוו, וועלכער האט אין האמבורג בעקומען דעם ערשטען פריז אויף דעם אינטערנאציאנאלען רינגקאמף-טורניר.

אין אווענד האט פאשאוו בעזוכט אונזער רעדאקציע און געבעטען גריסען אין זיין נאמען אונזערע לעזער.

היינט בעטייליגט זיך שוין פאשאוו אין די רינג-קאמפען אין לאדז.

מעלדונג

אכטונג, חברים פון „התאחדות"

אלע חברים פון „התאחדות" ווערען אויפגעפאדערט צו בעטייליגען זיך אין די וואהלען צו דער קאנפערענץ פון ארבייטענדען ארץ ישראל וועלכע קומען פאר הייוט, דינסטאג דעם 18 יוני און מארגען מיטוואך דעם 19 יוני אין לאקאל פון גימנ. „יבנה" צעגעלניאנא 75 פון 5 ביז 10 אווענד.

חברים, געדענקט אז אין אייך איז אבהענגיג אונזער נצחון אויף דער קאנפערענץ. אלע חברים שטימען פאר די ליסטע 5. די קאנדידאטען זענען: דר. א. טארטאקאווער, ל. גרינפעלד, ג. ליכטענשטיין, מ. ראסין, ז. בוימגאלד, מ. שאליט און דר. ה. בערלאס.

די נאכט-פאגאטאוויע פון „לינת הצדק"

העלפט אייך ביים ערשטען רוף, העלפט איהר כאטש מיט קויפען די היינטיגע אפצייכנונג.

כשוף פון וואלץ

היינט און פאלגענדע טעג!!!

פרעכטיגסטער און פרעהליכסטער פילם פון דער וועלט אין 10 גרויסע אקטען, לויט דער בעוואוסטער אפערעטע פון אסקאר שטראוס.

אין די הויפט-ראלען:

MADY CHRYSTIANS, XENIA DESNI i WILLI FRITSCH

אכטונג! קינא אין גארטען אהן ריקזיכט אויפ'ן וועטער. נעכסטער פראגראם: „בלויע נעכט". אין די הויפט-ראלען: Norman Kerry, Lewis Stone

Kino Spółdzielni

Sienkiewicza 40.

אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יו"ט 2 נאכמ., לעצטער סעאנס 10 אוו. אויפ'ן 1-טען סעאנס—נידריגע פרייזען.

דער באנדיט

דער גרויסער עקראן-סטאר **ROD LA ROCQUE** אין דעם וואונדער-שעהנעם בילד

אין די איבריגע ראלען **LUPE VALEZ, WARNER OLAND**

אויסערן פראגראם: **Charle Chaplin** אלס גנב, קאמעדיע אין 6 גרויסע אקטען

נעכסטער פראגראם: דער מערטירער פון ליבע

קינא-טעאטער ZACHETA

זגערזשער 26, ביים פלאץ קאשטשעלני

אנהויב פון די סעאנסען אין געוו. טעג 5.30 נאכמ. שבת און זונטאג 3 נאכמיטאג

מגידישע דרשות / פון דעם נייעם שטייגער אין סאוויעט־רוסלאנד

אין די גאַסען אַרום דער מינסקער שוהל האָבען זיך בעוויזען געשריבענע מודעות, וואָס האָבען אָנגעזאָגט דער וועלט, אַז פרייטאָג־צו־נאַכטס וועט דערשיינען אַזאַ־און־אַזאַ מגיד. די פּראָגראַם: 1) די געטליכקייט פון לעניניען; (דאָס וואָרט „געטליכקייט" אויסגעמעקט און פון אויבען אָנגעשריבען „גרויסקייט"): 2) וועגען דער בעריימונג פון שבת און נאָך".

— אָט אין דעם „נאָך" שטעקט דער גאַנצער עיקר פון דער דרשה, ווייל די ערשטע צוויי פּונקטען זענען נאָר אַ הקדמה — האָט מיר איין באַלעבאָס ערקלערט, — געהט איהם הערען.

אויפ'ן עמוד איז אַרויף אַנ'אויסגעטריקענטער יוד, מיט פלאַמענדיגע אויגען, אויסהוסטענדיג, שאָקלענדיג זיך ווי ביים דאַווענען און מיט אַ ניגון האָט ער אָנגעהויבען דערצעהלען אַ משל:

— הערט, יודען, אַ מעשה, וועלכע האָט זיך פערלאָפען, אוי, פערלאָפען זיך מיט מיר... איך האָב פערמאָגט אַ פערד, יע אַ פערד! געווען איז עס אַ קליאַטשע, אַ פּגירה, אַ פּגירה אַ קליאַטשע איז עס געווע—ע—ע, וואָס עס איז געווען אַנ'אָפּקומעניש זי איינצושפּאַנען, אויף די אויגען איז זי געווען בלינד. און די זייטען זענען געווען איינגעפאַלען אַזוי, אַז דער געשפּאַן האָט זיך אויף זיי נישט געהאַלטען, אוי, נישט געהאַלטען זיך אויף זיי דער שפּאַן! און רחקות האָט געהערשט ביי מיר אין שטוב, ווייל מיין קליאַטשע איז געווען שלאַף, און וויפיל איך בין נישט אויף איהר אַרומגעפאָהרען האָב איך נישט געקענט פערדינען נעגוג אויף שבת.

און אָט איז געקומען דער טאָג פון יאַריד. דער טאָג פון יאַריד איז געקומען! און איך האָב מיין קליאַטשע אויסגעביטען אויף אַן אַנגער. אַ שעהנער אַנגער איז עס געווען און אַ גלאַטער, אַ גלאַטער און אַ שעהנער אַנגער, און אויגען האָט ער געהאַט וועהעמדיגע, און אויפ'ן האַרצען פלעגט מיר ווערען פרעהליך, ווען איך פלעג אויף איהם אַ קוק טאָן! געטראַכט האָב איך אַז איצט וועט זיך ביי מיר אָנהויבען אַ ניי לעבען, אַ גוטס און אַ גרינגס.

נאָר אוי־אוי־אוי־אוי־אוי, יודען! אוי־אוי־אוי אוי! ווען איך האָב אָפּגעגעבען מיין קליאַטשע און גענומען פאַר די לייצעס מיין נייעם אַנגער, האָב איך דערזעהן, אוי, יודען, וואָס האָב איך דערזעהן?

איך האָב דערזעהן, אַז מיין אַנגער איז מטושטש און שוואַך אויף די פיס און איך קען אויף איהם קיין שפּאַן נישט פאָהרען! און אָט זיץ איך און שריי:

— צו וואָס האָב איך עס געדאַרפט? הלוואי וואָלט איך בעסער געבליבען ביי מיין אַלטער קליאַטשע, אוי, זי האָט דאָך כאָטש זיך יעס איז געריהרט מיט די פיס. און צו וואָס טויג מיר דער קראַנקער אַז פאָהרען אויף איהם קען איך נישט?

דאָס איז דער גאַנצער משל. דער גאַנצער עולם בעשטעהט פון קליינהענדלער. זייער אָרים לעבען איז ביז דער רעוואָלוציע געווען אַ שלאַפּע קליאַטשע און נאָט האָבען זיי זי אויסגעביטען אויף דאָס גלאַטע פערדעל פון דער רעוואָלוציע. עס איז זיי געווען „פרעהליך אויף דעם האַרצען". האָט זיך אָבער אויסגעלאָזט דערמיט, אַז מען האָט אַוועקגעהרגעט דעם פּריוואַטען האַנדעל.

— טאָ צו וואָס דאַרף איך דעם אַנגער, אַז איך קען אויף איהם נישט פאָהרען?

פערהאַן נאָך גוטע משלים. צום ביישפּיל דער משל מיט'ן לייטער.

— איך בין אַריין אין אַ הויף וואו עס שטעהט אַ גרויסער נייער מייער. און איך זעה, אוי, וואָס זעה איך? — איך זעה אַז אין די מיסט וואַלגערט זיך אַ לייטער.

— און אַז ער האָט מיך דערזעהן, האָט דער לייטער געמאַכט אַ געוואַלד:

— מענש! מענש! זעה ווי טרויעריג עס איז מיין מזל! זעהסט, אָט דעם שעהנעם מייער? טאָ זיי וויסען, אַז איך האָב אַ חלק אין זיין בויען. איבער מיר זענען די מולאַרעס געגאַנגען אַרויף און אַראָפּ, איבער מיר האָט מען געטראָגען די ציגעל און איך האָב זיי צוגעטראָגען פאַר אַ סך זאַכען. אָבער אָט איז דער מייער אויפגעבויט און מיך האָט מען אַרויסגעוואָרפען, וואו עס וואַלגערט זיך די מיסט און קיינער קוקט זיך אַפילו נישט אום אין מיין זייט, אוי, און מיין זייט קוקט זיך אַפילו קיינער נישט אום!

און איך האָב איהם געענטפערט:

— לייטער! לייטער! — האָב איך איהם געענטפערט — פאַל ביי זיך נישט אַראָפּ. קיין שום מויער איז נישט אייביג. עס וועט קומען אַ צייט און דער מויער וועט איינפאַלען. און דעמאָלט וועט מען דיך אויפהויבען פון מיסט! און פון מיסט וועט מען דיך אויפהויבען!

דאָ איז אויך נישט אַלץ דערזאָגט ביז'ן סוף. אָבער עס איז נישט נויטיג.

דאָס פּובליקום בעשטעהט פון מענשען, ביי וועלכע דער קלאַסענבעגריף איז דערטרונקען געוואָרען אין נאַציאָנאַלען בעגריף. דאָס פּובליקום האַלט, אַז עס האָט זיך דאָך בעטייליגט אין דער רעוואָלוציע. — האָט דען דאָס שטעטעל נישט געגעבען קיין רעוואָלוציאָנער'ען? און איצט? אַז דער מויער איז פערטיג, לאָז'ט זיך נאָר אויס, אַז דעם האַנדעל פערכאַפּען די קאָאָפּעראַטיווען און דאָס פּובליקום וואַלגערט זיך אין מיסט, געטראָטען פון דער פינאַנץ־אינספּעקציע...

פערשטעהט זיך, אַז נישט שטענדיג איז די דרשה פון עמוד אַזוי וויציג צוגעטראַכט.

אַמאָל איז זי היסטעריש און גראָב.

אין מאָהילעוו אין דעם טאָג פון ראש השנה באַלד נאָכ'ן שופר בלאָזען האָט דער מגיד אויפגעהויבען אַ געוואַלד:

— יודישע טעכטער! פיהרט בעסער אייערע קינדער צו דער שחיטה נאָר גיט זיי נישט אָפּ פאַר קיין פּיאָנערן!

אַמאָל איז די דרשה אומגלויבליך נאַאיוו און טעמפּ: אין אָרשע האָט זיך געפונען אַזאַ חכם:

— יודען! — האָט ער אויסגערופען — איך וועל אייך געבען צו פערשטעהן, יודען, פאַרוואָס דער האַנדעל איז אַזוי געפאַלען. פריהער פלעגען זיך יודען נוהג זיין צו זיצען טאָג און נאַכט איבער די הייליגע ספרים. דעם שטן פלעגט עס פערדריסען, פלעגט ער דערפאַר אונטערשיקען גוים מיט אַנ'אויסרייד, אַז זיי ווילען האַנדלען, כדי אָפּצורייסען די יודען פון לערנען, און דער יוד האָט געהאַנדעלט. און איצט זעהט דער שטן, אַז דער יוד זיצט סיי־ווי־סיי נישט איבער די הייליגע ספרים, אַז ער האָט זיך סיי־ווי־סיי אָפּגעקעהרט פון דער אמונה פון זיינע אבות, אַז ער האָט זיך סיי ווי אָפּגעזאָגט פון תורה און חכמה. טאָ וואָס דאַרף ער נאָך? דער שטן איז צופרידען! עס איז מעהר נישטאָ פון וואָס אָפּצורייסען די יודען. דערפאַר שיקט ער מעהר נישט אונטער קיין גוים, כלומרשט מיט אַ תירוץ אַז זיי ווילען האַנדלען.

אָבער דער עולם קלייבט זיך זעהר פיין פונאַנדער צווישען רעליגיעזע בעל־בכי'ס און שאַרפע פּאָליטישע מאָטיווען אינטערעסירען איהם קענטיג מעהר. פון אַ חזן פאָדערט מען איצט, אַז נאָך דער תפילה זאָל ער זינגען לידלעך אויף וועלטליכע טעמעס, לידלעך אַנאָנים געשאַפען פון פאָלק אין די יאָהרען פון דער רעוואָלוציע. אין זיי טרעפט מען אַ סאַטירע אויפ'ן אַמאָליגען יודישען לעבענס־שטייגער, אַ שטעכווערטעל געצילט אין דעם יודישען קאָמיסאַר, אַ קלאָגען זיך אויף דאָס שווערע לעבען, אַמאָל פערענדיגט מיט אַ האָפענונג אויף אַ בעסערע צוקונפט, אַמאָל פערלירענדיג זיך אין אומענדליכער בענקשאַפט.

איבער ווייס־רוסלאַנד וואַנדערט אַרום איינער אַ מגיד, וועלכער איז געווען אַמאָל אַ שטיקעל סוחר'ל. ער האָט געהאַט אַמאָל אַ גילדע פון צווייטען קלאַס, אָבער ער האָט פערלוירען דעם ראַקומענט, ווען עס האָבען זיך אַ שאָט געטאָן פּאָוועסטקעס פון פינאַנץ־אינספּעקטאָר. דער סוחר'ל האָט אויף אַלץ אַ שפּיי געטאָן און אַוועקגעלאָזט זיך „מיט'ן וואָרט ברענגען די הערצער פון מענשען". ער איז אַ יוד אַ גבור פון אַ יאָהר דרייסיג, און די צונג איז ביי איהם ווי אויף רעדלעך. פריהער האָט איהם די צונג געהאָלפען שפּעקולירען מיט מאַנופאַקטור, איצט שפּעקולירט ער אויף דער לעכצעניש פון געוועזענע מאַנופאַקטוריסטען צו הערען אַ וואָרט פון טרייסט.

זיינע דרשות זענען שאַרפזיניג, אָנגעזאַפּט מיט הומאָר, די זעלבע משלים וועגען דער קליאַטשע און לייטער דערצעהלט ער און היסטערישע יללות, נאָר פרעהליך, שפּילעוודיג, ווי ער פלעגט אַמאָל, מסתמא ליובע' אין היטעל אַריין דער סאַמע בעסטען באַרכאַן און שטענדיג ענדיגט ער אויף אַזאַ אופן:

— יודען! האָט אין זינען, אַז עס מעגען פערהאַנדלט דרייערליי לאַגעס, יודען!

נאָך אַ פּויזע הויבט ער ווי אָן אויסצורעכענען:

— עס מאַכט זיך, אַז אַלץ געהט כשורה און אַ קאָפּיקע לויפט צו אַ קאָפּיקע און אַ רובעל לויפט צום רובעל. דעמאָלט דאַרף אַ יוד קיין מגיד נישט האָבען. עס מאַכט זיך פערקעהרט, אַז אַלץ געהט מיט דער פּוטער אַראָפּ און די קאָפּיקע אייליט זיך נישט צו לויפען צו דער קאָפּיקע און דער רובעל ליגט זיך אַל קאַויף אַנ'אָרט און מען מייסט נישט אויף וועלכען דעמאָלט דאַרף אַ יוד אויך קיין מגיד נישט האָבען, אָבער עס איז פערהאַן אַ דריטע לאַגע, אַזאַ, ווען אַ מגיד דאַרף נויטיג האָבען די יודען, למשל, ווען דער מגיד האָט נישט קיין גראָשען ב דער נשמה ווען ער איז שולדיג פאַר'ן איינשטעהן אין קרעטשמע, ער האָט נישט גענוג געגעסען און געטרונקען און ער דאַרף, אַז יודען זאָלען זיך דערמאָהנען אַז גאָט האָט ליב, אַז מען זאָל צי האָט איהר אַ טראַכט געטון, אַז מען דאַרף פאַר אַ העלפען אַ תלמיד־חכם, און דערפאַר פרעג איך אייך: מגיד צונויפקלאַפּען עטליכע קערבלעך.... אָדער נישט?....

ו. פינק.

אין איין האַלבער שעה...
ווי מען איז מגייר אַ גוי'ע אין סאַוויעט־רוסלאַנד

טאָמער האָבען די „יעווסעקען" קנאַפּ בזיונות פון זייערע אייגענע ווייבער, וואָס קלעפּען צו אַלטע טראַדיציעס. ווי פליגען צום האָניג, שיקט זיי נאָך גאָט צו ווייבער פון צווישען די גוים, און פון די דאָזיגע קען מען שוין גאָר נישט אויסהאַלטען, ווייל זיי כאַפּען זיך אָן אָן די „ווייבערשע דריי מצוות" מיט אַזאַ אימפּעט, וואָס שטעקט אָן אויך די יודישע ווייבער, וועלכע זענען שוין געוואָרען אויסגעלאַסען.

אָט, למשל, איז גאַנץ שטעדטעל טשעטשערסק (ווייס־רוסלאַנד) געגאַנגען כאַדאָראָם צוליב איינער אַ גויע, וואָס האָט זיך מגייר געווען, ווייל זי האָט זיך פערליבט אין דעם יודישען שוסטער מרדכי, וועלכער איז, נעבען, אָפּגעזעסען אַ גאַנץ יאָהר אַנ'אַלמן. איז דאָס גאַנצע שטעטל געלאָפען קוקען, ווי אַזוי דער רב האָט מגייר געווען נאַסטיע'ן.

„צו פיהרען נאַסטיע'ן אין „וואַסער" — דערצעהלט דער „אַקטיאַבער" — האָבען זיך צוזאַמענגעליבען וויפיל עס זענען געווען ווייבער אין'ם שטעטעל, אַלטע און יונגע, אַלע זענען געקומען צו דער מצוה.

„אַז מען האָט נאָך אַלע צערעמאָניעס אַראָפּגעלאָזט נאַסטיע'ן אין מקוה אַריין — האָט מען געשיקט „נאָך איהם, זאָל לעבען" (נאָך דעם רב).

„דער רב מיט'ן שמש זענען גלייך געקומען צו דער מקוה, וואו נאַסטיע איז געשטאַנען ביז'ן האַלז אין וואַסער... און דער רב האָט צו איהר אַזוי געזאָגט:

— זאָלסט וויסען זיין, אישה, אַז פון היינט אָן איז דיין נאָמען נישט נאַסטיע, נאָר שרה, נאָך אונזער הייליגער מוטער, און פון איצט אָן געהערסטו שוין צום פאָלק ישראל, פון היינט אָן דאַרפסטו אויף זיך נעמען אויסצופילען די דריי ווייבערשע מצות: נידה, חלה און הדלקת נר, און בזכות זה וועסטו זוכה זיין צו האָבען קינדער, וועלכע וועלען זיין צדיקים גמורים. ביזטו מסכים אויף דעם?"

„אַזוי ווי נאַסטיע האָט ווינציג וואָס פערשטאַנען דעם רב'ס דרשה, האָט דעם שמש געקאָסט פיל מיה צו דערקלערען נאַסטיע־שרה'ן דעם זין פון די דריי מצות, וואָס זי וועט מוזען מקיים זיין.

„דעם נאָהענטסטען פרייטאָג איז ביי מרדכי'ן מיט „שרה'ן" געווען די חתונה. די חופּה האָט מען געשטעלט, ווי געוועהנליך, ביי דער שוהל. דער רב אַליין האָט מסדר קדושין געווען און מרדכי אַליין האָט מקדש געווען זיין „געליבטע" כדת משה וישראל.

„צומאָרגענס, שבת אין דער פריה, האָט דאָס גאַנצע שטעטעל ווייבער געפיהרט דאָס „יונגע ווייבעל" אין שוהל אַריין און זי בעזעצט נעבען דער רביצין.

„דריי טעג האָט זיך דאָס שטעטעל משמח געווען.

אַלטע לייט אין שטעטעל געדענקען נישט אַזאַ חתונה. מ'האָט געגעסען און געטרונקען און געלויבט אין הימעל אַריין „סאָוועצקע וולאַסט" (ראַטענמאַכט), ביי וועלכער עס איז מעגליך אין איין האַלבער שעה פערוואַנדלען „אַ פּשוט'ע גויע" אין אַ פרומער, צחטליכער „יודענע".

א—ר.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
אייגענע פּראַצאָווניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: וקלאַדקעס אויף פלאַטפוסען, קינסטליכע פיס, גאָרסעטען א. ז. וו. עמפּפאַנגט פון 5—7 אָוו.
צוריקגעקעהרט.

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער־שוואַכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ־לאַמפּע (האָר־אויספאַל)
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוענד.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, אַלע אַרט אָנצינדונגען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8 אָוונט.

אסתר! פונ'ם קאַשויער מענשען־פרעסער־פּראָצעס — —
(פון אונזער קאָרעספּאָנדענט)

צווישען די ציגיינערס וואָס ווערען גע'משפט וועגען מאָרד, זיצען אויך אויף דער אַנקלאַגע־באַנק צוויי פרויען, ביידע פרויען זענען ביי די מאָרדען נישט געווען. זיי האָבען נאָר בעהאַלטען די גערויבטע זאַכען און דעריבער האָבען זיי זיך שולדיג געמאַכט ביי דער הילף פון די מערדערס.

איינע פון די פרויען איז די יונגע, שעהנע ציגיינערקע, וועלכע הייסט אסתר.

ביים דורכקוקען די נעמען פון די ציגיינערקעס זייט דורות קומט דער נאָמען אסתר נישט פאָר.

ווער איז אסתר? אַ יונג, שעהן מיידעל מיט אַנ'איידעל פּנים'על, ווי אַלט זי איז, ווייסט קיינער נישט. קיין מעטריקען האָבען די ציגיינערס נישט און אסתר אַליין ווייסט אויך נישט צי זי איז אַכטצעהן יאָהר אַלט אָדער 22. ווער איז איהר טאַטע? ווער איהר מאַמע? אסתר ווייס עס נישט און אַלע ציגיינער אַרום איהר ווייסען אויך נישט. ביי זיי מאַכט נישט אויס, ווער ס'איז. ביי זיי דאַרף מען קיין פּאַפּירען נישט האָבען. ס'איז ד אָנאָך אַ פרוי ענצימער, וואָס רופט זיך אסתר, מאַכט זי אַלץ וואָס מען פערלאַנגט פון איהר און ווייטער קימערט זיך נישט קיינער וועגען איהר.

און אפשר איז זי נאָר אַ יונג קינד נאָך געגנבעט געוואָרען ב יאָהרע יודישע עלטערען, וואָס וויינען נאָך עד־היום וועגען איהר אָדער וואָס זענען פאַר צרות און צער פריה געגאַנגען פון דער וועלט? ווער ווייסט דאָס אַלץ? פאַר אונז שטעהט אַ ציגיינערקע, וואָס האָט דעם מערקווירדיגען נאָמען: אסתר.

אסתר קען נישט שרייבען און נישט לעזען. זי רעדט נאָר ציגיינעריש און אַביסעל אונגאַריש, זי ווייסט נישט ווער זי איז. זי ווייסט נור, אַז זי פיהלט זיך איינס מיט די ציגיינערס. זי לעבט ווי פיל זי געדענקט צווישען זיי. זייט איהר יוגענט איז זי די געליבטע פון כמעט אַלע מענליכע ציגיינערס און אויך פיל יונגע און אַלטע מענער קומען צו איהר פון די יאַרומיגע מקומות, פערקעהרען מיט איהר, בעצאָהלען איהר דערפאַר אַ קליינגקייט, אָדער גאָרנישט. דער גאַנצער געשלעכטליכער פערקעהר ביי די ציגיינערס שפּילט זיך אָפּ בפני קהל ועדה. קינדער און אויך דערוואַקסענע זענען דאָ דערביי און קיינער שעמט זיך נישט פאַר'ן אַנדערען.

אסתר דערצעהלט דערפון מיט אַזאַ נאַאיווקייט, אַזוי בתמימות, אַזוי ווי מיר דערצעהלען פון וועלכער עס איז נויטווענדיגקייט פון אונזער טעגליכען לעבען. זי פערשטעהט נישט פאַרוואָס גראָד דערביי זאָל זי רויט ווערען אָדער פאַרוואָס דערפון קען מען נישט אַזוי פריי רעדען ווי עס רעדען און טוען עס די ציגיינערס.

זי דערצעהלט למשל ווי זי איז אַריינגעקומען אַמאָל צו ריבאַרן און האָט געזעהן אויפ'ן טיש ליגען אַ טייל פון אַ פרויען־קערפּער. ריבאַר איז געווען דערמיט בעשעפטיגט אָראָפּצושניידען דער טויטער פרוי אַ ברוסט און זי אַריינוואַרפען אין אַ זידענדיגן וואַסער צום אָפּקאָכען. אסתר דערצעהלט דערנאָך ווי זי האָט געפּראָבירט עסען די אָפּגעקאָכטע פרויען־ברוסט, אָבער זי האָט איהר נישט געשמעקט.

און זי דערצעהלט עס מיט אַזעלכע גרויזאַמע איינצעלהייטען, אַז מיר אַלע כאַפּען זיך אָן ביים קאָפּ און פערשטעהען נישט ווי אַזוי אַ מענשליך געפיהל קען זיי זאַ'ני חית'ש און נישט עקלען זיך מיט דעם גערוך פון מענשען־פרעסעריי.

אסתר דערצעהלט ווייטער ווי זי האָט אַ גאַנצע צייט קיין מענשליך־פלייש נישט געוואָלט עסען. צי אַנ'עקעל האָט זי דערפאַר געפּאַקט אָדער נישט דאָס קען מען פון אסתר'ן נישט אַרויסבעקומען. ערשט ווען מען האָט איהר געגעבען עסען די לענדע פון אַ יונגען מענש (אַ פּנים פונ'ם דערמאָרדעטען צעהן־יאָהריגען אַנדרעצקאַ) האָט איהר דאָס פלייש אָנגעהויבען שמעקען און זי גוט צו, אַז אַ גולאַש פון מענשען־פלייש מיט קאַרטאָפלעס דערצו איז אַ גאַנץ געשמאַק מאכל...

אסתר זיצט בלויז פאַר בעהאַלטען גע'גנב'עטע זאַכען. אָבער דער סכום פון די גע'גנב'עטע זאַכען איז נישט אַזוי גרויס, אַ חוץ ביי דוד וואו מען האָט צוגענומען אַ ערך 150 דאָלאַר, האָט מען מענשען דער'הרג'עט פאַר אַ פלעשעל בראָנפען, פאַר אַ מעשען קייט'עלע. פאַר עטליכע אייער, פאַר אַ שטיקעל וואורשט, פאַר אַ האַלב ברויט אפילו.

און איך דער יודישער זשורנאַליסט שטעה דאָ פאַר אַ רעטעניש און פרעג שטענדיג:

ווער איז אייגענטליך אסתר?

ל. מ.

צו דער יודישער געזעלשאפט

די יודישע צענטראלע עמיגראציע-געזעלשאפט אין פוילען „יעאס" פיהרט זייט איניגע חדשים אַנ'אויפקלעהרונגס- און װערבירונגס-אַקציע מיט'ן צוועק צו פערפעסטיגען די מאראלישע און מאַטעריעלע באַזע פון דער געזעלשאפט און איהר ערמעגליכען צו פערווירקליכען אין לעבען איהר ברייטע ארבייטס-פראגראם פון הלף און שוץ פאר עמיגראנטען אין זייער שפראַכליכער און גראַפּעסיאָנעלער צוגרייטונג.

א געוויס בילד אין אלגעמיינע שטריכען וועגען דער גרויסער הילף- און שוץ-ארבייט פאר די יודישע עמיגראַנטען-מאַסע, וואָס ווערט געפיהרט דורך דער יודישער צענטראלער עמיגראציע-געזעלשאפט אין פוילען, גיבען פאלגענדע ציפערן וועגען דער יעהרליכער צאָהל עמיגראנטען, וואס ווערען בעדינט דורכ'ן „יעאס".

אין יאָהר 1925–21,288, אין יאָהר 1926–23,275, אין יאָהר 1927 – 30,876, אין יאָהר 1928 – 34,519.

די הילף- און שוץ-ארבייט פון דער „יעאס" נעהמט ארום אלע געביטען פונ'ם עמיגראציע-וועזען און בעשטעהט הויפטזעכליך אין:

1) געבען אינפארמאציעס און אָנווייזונגען, וואוהין און ווי אזוי מען קען עמיגרירען;

2) געבען יורידישע הילף, ערלעדיגען די נויטיגע רייזע-פאָרמאליטעטען, ווי אומזיסטע פעסער, וויזעס א. א. וו.;

3) אינטערוועניר'ען אין בעשווערונגס-פאלען אין די ענטשפרעכענדע מלוכה-אנשטאלטען און קאָנסולאטען;

4) בעמיהונגען צו פערבילינערן די רייזע-קאָסטען פון די עמיגראנטען;

5) העלפען די עמיגראנטען צו פערבינדען זיך מיט זייערע קרובים אין פערשידענע לענדער;

6) זאָרגען פאר דער שפראַכליכער און פראָפעסיאָנעלע צוגרייטונג פון די עמיגראנטען;

7) נעהמען די עמיגראנטען אונטער זיין שוץ כדי זיי זאָלען נישט אריינפאלען אין די הענד פון מאַכערס און שווינדלערס;

8) ערטיילען ביליגע מעדיצינישע הילף;

9) די צאָהל עמיגראנטען, וואס ווערען ארויסגענומען פון דעם טעטיגקייטס-קרייז פון מאַכערס און אגענטען און ווערען דורך דער עמיגראציע-געזעלשאפט ארונטערגענומען אונטערן געזעלשאפטליכען שוץ און הילף וואַקסט פון חודש צו חודש.

די עמיגראציע-געזעלשאפט האָט ביים איצטיגען מאָמענט אפטיילונגען אין א רייה גרעסערע שטעדט, ווי: ווילנע, לעמבערג, לאָדז, ראָוונע, פינסק, ביאליסטאָק, בריסק און בעמיהט זיך צו פערברייטערן די נעץ פון איהרע אפטיילונגען.

די עמיגראציע - געזעלשאפט איז פעראייניגט מיט „היאס-יקא-עמיגדירעקט" און איז פערבונדען מיט אלע הילפס- און שוץ - אָרגאניזאציעס אין די טראַנזיט און איינוואנדערונגס-לענדער.

די עמיגראציע - געזעלשאפט איז אָנערקענט דורכ'ן מלוכה-עמיגראציע-אַמט אלס נוצליכע געזעלשאפטליכע עמיגראציע - אָרגאַניזאציע און געניסט פון זיין סובווענץ. די געזעלשאפט איז פערטרעטען אין דעם מלוכה עמיגראציע-אַמט, שטעהט אין קאָנטאַקט מיט דער סיים קאָמיסיע פאר עמיגראציע ענינים, האָט ענגע פערבינדונגען מיט אלע מלוכה'שע און געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס וואָס בעשעפטיגען זיך מיט עמיגראציע.

די עמיגראציע - געזעלשאפט האָט ערוואָרבען דעם צוטרוי פון די ענטשפרעכענדע מלוכה-אינסטיטוציעס און קאָנסולאטען, וואָס עס פערלייכטערט בעדייטענד די עמיגראציע-טעטיגקייט, ווי אין אלגעמיין, אזוי אין בעצוג צו איינצעלנע פאַלען.

אָבער דערמיט בעגנוגענט זיך נישט די יודישע צענטראלע עמיגראציע געזעלשאפט. זי זאָרגט אויך פאר דעם גורל פון דעם עמיגראַנט אין דעם נייעם איינוואַנדערונגס-לאַנד און בעמיהט זיך איהם בעקענען מיט דער אומגאַנגס שפראַך פון דעם נייעם לאַנד און איהם אויסלערנען א פאַך, כדי איהם צו פערלייכטערן דאָס איינאָרדנען זיך אין דעם אימיגראציע-לאַנד ביי פראָדוקטיווער ארבייט.

א בעזונדער אויפמערקזאַמקייט שענקט די געזעלשאפט דער לאַנדווירטשאפטליכער צוגרייטונג פון די עמיגראנטען.

לאַנדווירטשאפטליכע צוגרייטונג האָבען געקראָגען אין יאָהר 1927 דורך דער הילף פון דער עמיגראציע-געזעלשאפט 155 פערזאָן, און אין יאָהר 1928 216 פערזאָן.

פאַך-קורסען פאר עמיגראנטען זענען געגרינדעט געוואָרען אין סוף יאָהר 1927 פאר עלעקטראָטעכניק אין ווארשאָ און פאר בוי - טישלעריי אין לעמבערג. ס'ווערען אָרגאַניזירט פאַך-קורסען פאר עלעקטראָמאָנטאַזש אין ווילנע. אויסער דעם ווערט פראָיעקטירט צו עפענען פאַך - קורסען פאר עמיגראנטען אויך אין אנדערע שטעדט.

שפראַך-קורסען: אין יאָהר 1927 און אין 1928 האָבען עקזיסטירט אין ווארשאָ, גראָדנע, ראָוונע, ווילנע, בריסק און פינסק 24 ענגלישע און שפאַנישע שפראַך - קורסען פאר עמיגראנטען, וועלכע זענען בעזוכט געוואָרען דורך 586 פערזאָן.

מעדיצינישע הילף: די יודישע עמיגראציע-געזעלשאפט האָט איהר אייגענעם אויגען-אַמבולאַטאָריום אין ווארשאָ, אין וועלכען ס'זענען פערצייכענט געוואָרען אין יאָהר 1927 ערך 5000 בעזוכען פון עמיגראנטען.

די עטליכע קורצע ידיעות גיבען א געוויסע פאָרשטעלונג וועגען דעם פערנעם פון דער ארבייט פון דער יודישער צענטראלער עמיגראציע-געזעלשאפט און די אויפגאבען, וואָס שטעהען איהר פאָר.

די יודישע צענטראלע עמיגראציע געזעלשאפט האלט פאר איהר פליכט אריינצוציהען אין איהר השפעה און שוץ-קרייז דעם גאַנצען יודישען עמיגראציע-שטראָם, וואָס געהט פון הונדערטער שטעט און שטעטלעך אין פוילען, איהם שיצען, פערלייכטערען און ווי ווייט מעגליך רעגולירען.

די עמיגראציע - געזעלשאפט שטרעבט צו ענטוויקלען א ברייטע פראָדוקטיוויזירונגס-אַקציע צווישען די פאַכלאָזע יודישע עמיגראנטען, וואָס עס איז פאר זיי א לעבענס-פראגע און עס איז זעהר וויכטיג פאר דער אלגעמיינער יודישער עמיגראציע.

די עמיגראציע געזעלשאפט טראַכט צו צו שאפען אין ווארשאָ א האָטעל פאר די הונדערטער און טויזענטער שוצלאָזע עמיגראנטען, וואָס קומען פון דער פראָווינץ און וואַלגערן זיך מיט זייערע פרויען און קינדער אין אנטי-סאַניטארע בעדינגונגען און ווערען אויף אַנ'אונבארחמנות'דיגען אופן עקספּלאָאַטירט און זעהר אָפט – בעשווינדעלט.

די פערווירקליכונג פון דער ברייטער טעטיגקייטס-פראָגראם, וועלכע פאָדערט פיל כוחות און זעהר בעדייטענדע מיטלען, איז מעגליך נאָר ביי דער אַקטיווער מאָראלישער און מאַטעריעלער שטיצע מצד דער גאַנצער יודישער געזעלשאפט אין פוילען.

די עקזעקוטיווע פון דער יודישער צענטראַלער עמיגראציע-געזעלשאפט ווענדעט זיך צו אלע שיכט'ן פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען מיט א הייסען רוף צו ערפילען זייער חוב לגבי דער געזעלשאפטליכער שוץ און הילף אויפ'ן עמיגראציע-געביט און דורך זייער אַקטיווער שטיצע ערמעגליכען דער יודישער צענטראַלער עמיגראציע-געזעלשאפט צו בעפרידיגען די לעבענס-בעדערפענישען פון די יודישע עמיגראנטען-מאַסען.

צענטראַלע עמיגראציע-געזעלשאפט („יעאס")
אין פוילען, לאָדזער אפטיילונג

פרעזידענט: אברהם פאָדלישעווסקי ווארשע;
ד"ר מ. ברוידע לאָדז;
אדוו. פאַוועל ראָזענטאַל לאָדז;
ד"ר י. שוויג „ ;
ד"ר א. טארטאַקאָווער „ ;

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאר הויט-, אָטר און מענערישע קראַנקהייטען
[illegible] - שטראַלען, ליכט אונטערזוכונג, רענטגען-שטראַלען [illegible]
[illegible] ליכט, עלעקטרא-טעראַפּיע
נעהמט אָן פון 9 ביז 6 אָוונט

Dr.Z.Rakowski
ספּעצ. פאר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען
קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-81.
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעהמט אויך אָן לעטשוניצע, נאַראָטשער 17 פון 10—11 און פון 6—8

יורידישע עצות

פון דער דאָזיגער אפטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

ביים דערלאַנגען אַנ'אָנפראַגע אויף א יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופאָן פון דער לעצטער נומ., ווען די אָנפראַגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

9340 ל. סוויסלאָטש:
איהר האָט ווייזט זיך אויס, דעם זין פון דער אַמנעסטיע, וועלכע די קראַנקען-קאַסע האָט פערעפענטליכט נישט פערשטאַנען.

איהר האָט געדאַרפט מעלדען ביז'ן 15 מאַי, אז די דינסט איז שוין ביי אייך אָנגעשטעלט זייט זי איז איינגעמאָלדען אין הויז-בוך, וואָלט מען פון אייך אויפג. מאָהנט נאָר בלויז דעם פערזיכערונגס ביישטראַג. אזוי ווי איהר האָט אָבער אָנגעגעבען, אז זי איז ערשט איצט צו אייך אָנגעקומען, הגם אין הויז-בוך פיגורירט זי שוין 9 חדשים, וועט איהר נאָך מוזען א חוץ דעם בעצאָהלען א שטראָף אין דער הויך ביז 400 פראַצ. פון דער סומע, וויפיל עס בעטרעפט דער חוב פון אייגענטליכען ביישטראַג.

9341 ג. פון גראַשיקס גאַס:
9342 צדוק גרינשטיין:
9343 פון פירמאָוויטשאַ:
וועגען אייערע ענינים ראַרפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאָכמ. מיטברענגענדיג די צייטונג.

9344 א לעזער פון צימערס גאַס:
איהר קאָנט צום הויזווירט נישט האָבען קיין שום פרעטענציעס, ווייל די האַנדלונג פון שכן נעגען אייך איז געווען א ווילקירליכע דער הויזווירט וואָלט געווען נאָר אין דעם פאַל פעראַנטוואָרטליך פאר'ן שאָדען, ווען דער שכן וואָלט געהאַט צו דער וואוינונג בעגרינדעטע טענות.

9345 ל. ל. פון שענקיעוויטשאַ:
א פרזשימוס קאָן פעראָרדענט ווערען נאָר אויפ'ן סמך פון א געריכטס-אורטייל.

אויב דער בעל חוב איז עלטער פון 70 יאָהר קאָן מען קיין פרשימוס לגבי איהם נישט אָננעמען.

9346 א געטרייער לעזער פון שייבלערס מאַרק:
איהר דאַרפט קודם כל שליסען די א. ג. פאָסטעמפּאָוואַניע ספּאַדבאָדקאָווע.

גאָלדענע גליקען
(ראָמאַן)

(49

— וואו האָסטו גענומען דעם בריף? — האָב איך א פרעג געטון.

— דאָס פרײלײן האָט עס מיר נישט געהייסען זאָגען. — האָט דאָס יונגעל אומענטשלאָסען דערקלעהרט.

איך האָב ארויסגענומען פון טאַש 5 שילינג.

— זעהסט, דו וועסט פון מיר בעקומען די מטבע, אויב דו וועסט מיר זאָגען, וואו דו האָסט זי געזעהן.

דאָס יונגעל האָט פער'עקשנ'ט א שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ.

— איך האָב איהר צוגעזאָגט, נישט צו דערצעהלען.

איך האָב זיך אליין פערשעהמט פאר זיך און בעהאלטען צוריק דאָס געלד.

— ביזט גאָר א וואויל בחור'ל, — האָב איך זיך אָפּגערופען — פונוואַנען האָסטו זיך דערוואוסט, אז איך הייס מיסטער נאַטאן?

— דאָס ווייבעל האָט מיר אייך געשילדערט: זי האָט מיר געזאָגט, אז איהר זענט זעהר א הויכער, און האָט א טונקעלען פנים.

— אזוי הייסט עס! — האָב איך זיך פונאַנדערגעלאַכט, שנעל איבערטראַכטענדיג, וואָס איך האָב צו טון ווייטער — קאָנסטו איבערגעבען פון מיר א בריוועלע? דאָס האָט זי דאָך אוודאי דיר נישט פערווערט צו טון?

דאָס יונגעל האָט א שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ:

— ניין, נישט פערווערט!

— אלזאָ, זעהר גוט! — האָב איך זיך דערפרייט — דו וועסט איבערגעבען דאָס בריוועלע און בעקומען פון מיר צעהן שילינג.

די גרויסקייט פון דער סומע האָט איבעראַשט דעם יונגעל.

— א האַלבען פונט?! — האָט ער אויסגערופען, און זיין פנים האָט זיך פונאַנדערגעשטראַהלט.

יאָ, פונקט אזוי פיל, און נישט וועניגער, — האָב איך זיך אָפּגערופען, זוכענדיג אין קעשענע — אָט האָסטו!

ער האָט פאַמעליך צוזאַמענגעלייגט דעם באַנקנאָט, און אריינגעשטעקט איהם אין בוזעם-טאַש.

בינו לבינו האָב איך ארויסגעריסען א בלעטעל פון מיין נאָטיץ-ביכעל און מיט א בלייפעדער אָנגעשריבען דעם ענטפער:

„צי קאָנט איהר זיך טרעפען מיט מיר מאָרגען דריי א זייגער אין „פלאָף", אין וואוּדפאָרד? אויב דאָרט איז פאר אייך נישט בעקוועם, טאָ זייט מיר מודיע, וואו קאָן איך אייך געפינען? סאָלאָמאָן נאַטאַן"?

— אלזאָ, — האָב איך געזאָגט, איבערגעבענדיג איהם דאָס בריוועל — גיב עס אָפּ דער פרייליין, אָבער וואָס שנעלער.

די צעהן שילינג האָבען משמעות אָפּגענומען ביי איהם דאָס לשון, ווייל ער האָט שווייגענדיג גענומען מיין בריוועל און זיך מיט'ן גאַנצען אימפּעט געלאָזט לויפען.

איך האָב צוגעוואַרט א ביסעל ביז ער איז אינגאַנצען פערשוואונדען געוואָרען פון די אויגען.

דערנאָך האָב איך צוגעטראָגען מאַריאַ'ס ליב בריוועלע צו די ליפּען, און א קוש געטון.

הגם איהר התראה איז געקומען מיט א פערשפּעטיגונג, האָט זי דאָך נישט פערלוירען פאר מיר דעם ווערט...

איהר וואָרענונג איז פאר מיר געווען אונגעהויער טייער און אָנגעפילט מיין נשמה מיט גליק און צופרידענהייט.

דאָס האַרץ מיינס האָט נצחונ'דיג געטאַנצט אין דער ברוסט דערפאר, ווייל אויב זי, מאַריאַ האָט מיך געוואָלט ראַטעווען, איז עס דאָך א סימן, אז זי גלויבט מיר, נישט-קוקענדיג דערויף, וואָס אלץ איז געגען מיר.

אויב איך וועל זי מאָרגען זעהן, וועל איך זיך בעמיהען זי צו איבערצייגען, עס זאָלען ביי איהר נישט בלייבען קיין ספקות אין בעצוג צו מיר.

מיר האָט זיך געוואָלדיג געוואָלט איהר גענוי אלץ צו דערצעהלען, אָבער מיין וואָרט, וואָס איך האָב געגעבען נאַטאַנען, איז געשטאַנען צווישען מיר און איהר, ווי א וואַנד.

ווי אונגעהויער איך זאָל זי נישט האָבען ליב געהאַט, האָב איך נישט געהאַט די דרייסטקייט צו ברעכען מיין עהרענוואָרט, און ווי שווער עס איז מיר נישט געווען צוליב דעם, האָב איך דאָך אין משך פון צוויי וואָכען געמוזט פאַרטזעצען די פערשטעלעניש.

צורייסענדיג מאַריאַ'ס בריף אויף פיק-פיצלעך, האָב איך איהם אזוי אװעקגעװאָרפען מיט'ן ווינט, אז דער געשיקטסטער פאָליציי-אַגענט וואָלט איהם נישט געקאָנט צוריק צוזאַמענשטעלען.

עס איז נאָך נישט געווען פינסטער, און כדי מ'זאָל מיך נישט בעמערקען פון דער זייט פון עשטאָן, בין איך אראָפּ פון דער אלעיע, און געהענדיג אונטער די בוימער, בין איך צוגעקומען צום הויז.

דאָס ברייטע דאָפּעלפענסטער פון דעם רויכער-צימער איז געווען ברייט געעפענט און א ליכט-שטראַהל האָט זיך ארויסגעלאָזט אינדרויסען.

איך בין פאָרזיכטיג צוגעקומען נעהענטער, און זיך צוגעהערט צו דעם קלאַנג פון די שטימען.

— א מאָדנע זאַך! — האָט מאָריס געטענה'ט — דאָס שיפעל, זאָגט דזשאָרדזש, איז געווען צוגעבונדען צו א קושאַק ביים אינזעל, און ער גופא איז נישט געווען.

איך האָב א שמייכעל געטון.

— איך האָף, אז ער איז נישט אריינגעפאַלען אין בלאָטע, — האָב איך דערהערט יאָרק'ס אומרוהיגע שטים — איך מיין, אז מיר דאַרפען תיכף געהן אהין, און גיט א זוך טון, איידער מיר וועלען דערצעהלען פאר די דאַמען די שרעקליכע נייעס!

— איך מיין, איהר זענט גערעכט! — האָט זיך אָפּגערופען מאָריס — איך בין זעהר אומרוהיג, וואָס מיט איהם האָט געקאָנט פּאַסירען...

איך האָב זיך דאַן אוועקגעשטעלט געגען פענסטער און רוהיג געזאָגט:

— אויב אזוי, מאָריס, האַלט איך פאר מיין חוב אייך צו בערוהיגען!

(פאָרטזעצונג קומט).

Dyrekcja

Towarzystwa Kredytowego

m. Łodzi

zawiadamia pp. Członków T-wa, że nieruchomości obciążone pożyczkami Towarzystwa $4^1/_2$%, 5% i 8%-emi z powodu niezapłacenia raty styczniowej 1929 r. zostały zarządzone do sprzedaży przez publiczną licytację.

Dla uniknięcia znacznych kosztów licytacyjnych, Dyrekcja wzywa pp. Stowarzyszonych o wpłacenie powyższej raty i zaległości najpóźniej do dnia 26 czerwca r. b., gdyż po tym terminie wszelkie należności ściągane będą wraz z kosztami licytacyjnemi.–

וועש וואַשען

אויסשליסליך אין דער מילדער, אַקטיווער און זיכערער אויפלעזונג פון רינסאָ

רינסאָ נישט נור וואָס זי פּערטרעט אין וואַשען געוועהנליכע זייף, נאָר זי איבערשטייגט זיי נאָך, ווייל זי פערקלענערט די מענשליכע ארבייט ביז א מינימום. רינסאָ וואַשט קאָנקורענצלאָז...

די וועש ווערט ווייסער,–די קאָלירען ענדערן זיך נישט,–וואָלענע און פלאַנעלענע „העמדלעך" שרימפען נישט איין. ביי איהר גאַנצער ווירקונג, ענטהאַלט רינסאָ נישט קיין שום שעדליכע צומישונגען, וואָס זאָלען „ווייסען"– זי וואַשט מאַטוזעכליך אַליין–דאָס רייבען די וועש אין דער באַליע איז אינגאַנצן איבעריג.

רינסאָ ווערט פערקויפט אויסשליסליך אין פעקלעך — קיינמאָל נישט „אויף דער וואָג"

צום וואַשען נור

Rinso

רינסאָ איז שטענדיג „אויף דער הויך פון דער אויפגאַבע"

אינדוסטריעלער און סוחרים פון דער תבואה= און מעהל=בראַנזשע
ווערען געבעטען אונבעדינגט צו קומען אין אייגענעם אינטערעס אויף דער
אָרגאַניזאַציאָנס-פערזאַמלונג,
וועלכע קומט פאָר היינט, דינסטאג, דעם 18 יוני ד. י., 7 א זייגער
אָוועגד אין זאַל פון לאַנדווירטען-פעראיין אין לאָדז, קילינסקי 60.
דער אָרגאַניזאַציאָנס-קאָמיטעט.

GIMNAZJUM ŻEŃSKIE

Eug. Jaszuńskiej-Zeligmanowej

18 POŁUDNIOWA 18.

איינשרייבונגען פון נייע שילערינס ווערען אָנגענומען טעגליך פון 12–2 און פון 5–7 אָוו.

ביים גימנאַזיום „Dom Milusińskich" פון פראָפ. לויט מעטאָד **Montessori**

דער בעוואוסטער

רעסטאָראַן פון מ. פאַגעלמאַן

מאַכט בעקאַנט דעם געעהרטען פובליקום, אז בא מיר איז צובעקומען געשמאַקע

פריהשטיקען, מיטאָגען און אָוונטברויטען

מילכיגע און פליישיגע

מיטאָגען פון 2.50 זל. אָוונטברויט 1.20 זל.

דער בופעט איז פערזעהן מיט אין און אויסלענדישע געטראַנקען.

דער רעסטאָראַן איז אָפען ביז 2 א זייגער ביינאַכט.

מיט אַכטונג **מ. פאַגעלמאַן, צעגעלניאַנא 42. טעל. 78-20**

השבת אבידה

נעכטען האָב איך פערלוירען אין דוראָ-פאַביאַניץ א פּאָרטפעל מיט פערשידענע דאָקומענטען, ווי אויך 4 פראָטעסטירטע וועקסלען און א מיליטעריש ביכעל אויפ'ן נאָמען מ. באַקסענבוים. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאַר אומגילטיג, אָבצוגעבען געבען בעלוינונג צו באַקסענבוים אָדער טעלעפאָניש זיך פאַרשטענדיגען מיט 55-89 דיסקרעציע געזיכערט.

אַפּריווילין

צו נייהען וואַטענע קאָלדרעס אויפ'ן אָרט ווי אויך א לערן - יונגעל ווערען געזוכט. אָפּערטען אונטער „קאָלדרע" אין אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג.

א בודקע

פון זאַפּאָרט איבערצוגעבען מיט א שויפענסטער אין א גוטען פונקט צו ערפאַהרען בזושינער 12 ביי אַלטמאַן.

„PEPEGE"

ספּאָרטאָווע און לודאָווע ערשטע און צווייטע סאָרטע צו פאַבריקס = פרייזען

M. JOSKOWICZ

Łódź, PIOTRKOWSKA 9. Tel. 77-63

Dr. med.

L. Pikielny

אורעלאָג

ספּעציעל אַרצט פאַר ניערען-, בלאָזען- און האַרן - קראַנק

NAWROT 8

tel. 19-99

עמפּפאַנגט פון 4–7 אָוו. נעמט אויך אָן אין דער לעכטשניצע „Zdrowie." נאַרוטאָוויטשאַ 3 פון $12^1/_2$ ביז 2 זייגער נאָכמ.

א מעכאַנישע וועבערײ

בעשטעהענד פון 28 ענגלישע קראַפט= וועב=שטיהל בריינטע מיט זעמטליכע הילפס-מאַשינען און צובעהער, אין צענטרום-שטאָט איז פון זאַפאָרט צו פערפאַכטען.

אָפערטען אונטער „צענטרום" אין אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג.

א לאַנגיעהריגער געוועזענער

מיליטער = בעאַמטער

ערטיילט אינפאָרמאַציעס אין מיליטער-ענינים, גיט פערשידענע עצות, ספּעציאַליסט פון ביטעס פאַר איינציגע שפּייזערס.

ב. מאַז פּיעטריקאָווער 10.

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al Kościuszki 27

tel. 51-78,

[illegible]

Zaginiony został weksel na sumę Zł. 37 – płatny dnia 17/6 r. b. i zapłacony w tymże dniu z wystawienia J. Ledermana. Weksel został unieważniony. Oddać takowy do administracji niniejszego pisma

---

הנה החכמה הנה בינה ואל תט מאמרי פי

אז די דאַרפסט ערלעדיגען סאַנוראַווע זאַכן זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ
17 פּיעטריקאָווער 17
52 זאַכאַדניאַ 52

אז תלך לבטח דרכך

ווייל אין ביוראָ ביי ה' מאַנעלאַ ווערט געוויסענהאַפט ערלעדיגט און געשריבען אַלע סאַנדאַווע זאַכען, ביטעס, קלאַגזולעס, זאַבעזיפיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פוילן, קאַרנע און ציווילע אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַניעס, אינטערצעסיעס, ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען, איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

מיט אַכטונג

י. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17 דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52.

Dr. med.

H. LAJCHTER

צאָהן-כירורג

דויטשלאַנד, קין-, ביימען- און צאָהן-קראַנקהייטען.

Konstantynowska 9.

telefon 49-65

od 1½–5 po pol. [illegible]

א פעהיגער

יונגערמאַן

פון דער פּראָווינץ מיט גוטע רעפערענצען זוכט בעשעפטיגונג ביי וואָס ס'זאָל נישט זיין געגען א קליינעם געהאַלט אָפּערטען אונטער „A" אין אַדמיניסטראַציע.

W sobotę o godz. 9,30 wiecz. wszadając na tramwaj Pabianice-Łódź, zgubiłem portfel zawierający Dowód Osobisty wydany przez m. Łódź na imię Icyk Klajnman urodz. wroku 1910 i Karte rejestr. i różne papiery bezwartościowe. Ucz. znalazca zechce zwrócić na wynagrodzeniem do p. Sz. Klajman Łódź St. Rynek 13 tel. 50-27.

Dr. med.

H. Gutsztadt

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אַקושער און פרויען-קראַנקהייטען

Zachodnia 62

(Cegielniana 23)

telefon 29-52

נעמט אָן פון 8 ביז 10 און פון 5 ביז 7 אָוונט

אויף גינסטיגע בעדינגונגען מעטאַל-בעטען, שפּאַציר-וועגעלעך, מאַטראַצען: געבעטע, דראַמענע ווי אויך צו האַלץ, בעטען „Patent" לויט מאָס, וואַש-מאַשינען און ווינטמאַשינקעס שטבילינסטען

אין פאַבריקס-לאַגער

DOBROPOL, Łódź

Piotrkowska 73 w podw.

טויזענטער

קראַנקע אויף מאַגען-קאַטאַר, אויפבלאָזונגען, קורטשען, ווייטאָגען, אונפערדייליכקייט, אַפּעטיטלאָזיגקייט, אַלגעמיינע אָפּשוואַכונג, האָבען צוריקבעקומען דאָס געזונד, בענוצענדיג קרייטעכצער פון דעם בעריהמטען אויף דער גאַנצער וועלט ד״ר דיטעל, פּראָפעסאָר פון יאַכעלאָנסקי אוניווערזיטעט. פאָדערט די אָטוזיסטע בעלערענדע בראָשורע. אַדרעס:

LISZKI-APTEKA

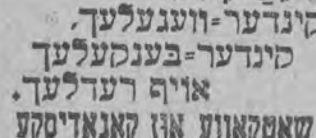

וויכטיג פאַר לעטנקעס

PALMA-PATENT

אַנשטאַט זיך צו באָרגען א בעט אויף אַבנויז=געלד קויפט בעסער פאַר'ן זעלבען געלד

אַנ'עכט פאַטענטירט בעט מיט א מאַטראַץ

PALMA-PATENT וואָס איז פערזעהן מיט דער שוץ-מאַרק

פאַר וועלכען מיר גאַראַנטירען אויף 3 יאהר.

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין א גרויסען אויסוואַהל

ניקעל=בעטען, אַמעריקאַנקעס,
ניקעל=קינדער=בעטען, קינדער=וועגעלעך,
טיש=בעטען, קינדער=בענקעלעך
מעטער=מאָס, אויף רעדלעך.

מאַטראַצען געבעטע, שאַטקאָווע און קאַנאַדיסקע קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס

בעט.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס און גרין 17 זל., פּאַלאָווע-בעט. 14 זל.

רעעלע בעהאַנדלונג. פאַבריקס=פרייזען. זעמטליכע רעפּאַראַטורן.

הורט לאָדז, פּאַלנאָצנאַ 24, טעל. 31-85. דעטייל

אַבאָנעמענט-פּרייז: אין לאָדז – 5 זל. א חודש מיט אָפּטראָגען א היים; אויף דער פּראָווינץ – 6 זל. א חודש; אין אויסלאַנד – 8 זל.

פאַר'ן אינהאַלט אין טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך.

די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען=פּרייז פאַר א מילימעטער-שורה:

פאַר'ן טעקסט–18 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט–24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט–40 „ „ „ „ 60– „ „ „ „ 4 „
נאָכ'ן טעקסט–12 „ „ „ „ 18– „ „ „ „ 8 „

גרעסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען–10 גר. א וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21;

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.